БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 104 (18.880). • Шанба, 5 май 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

Зарбдор меҳнатимиз—Ватанга

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўрток К. У. Черненконинг Москвадаги «Серп и Молот» заводи ишчилари билан бўлган учрашувда сўзлаган нутқи Самарқанддаги «Красний двигатель» заводи меҳнатчиларининг ғайратига ғайрат қўшди. Нутқдаги биз, «оловли» касб соҳиблари ҳақида айтилган сўзлар менда ва ишдаги ўртоқларимда зўр таассурот қолдирди. Бу сўзларда Ленин партиясининг халқ фаровонлиги тўғрисидаги, халқ хўжалигининг асосий тармоғи — металлургияни янада ривожлантириш ҳақидаги ғамхўрлиги зўр куч билан ёрқин акс эттирилган.

Кейинги йилларда партия ташкилоти доимий эътибор берганлиги туфайли заводимиздаги рангли металл қуюв цехида иш шароитлари анча яхшиланди. Электр печлари реконструкция қилинди, вентиляция яхшиланди, меҳнатнинг ташкил этилиши янада яхшиланди. Пировард натижага қараб, ягона наряд асосида меҳнатга ҳақ тўлаш усулида ишлаётган қуювчилар бригадалари тузилди. Бунинг натижасида маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди ва унинг сифати анча яхшиланди.

Константин Устинович ўз нутқида кўп нарса бизнинг ишимизга боғлиқ эканлигини ҳақли равишда таъкидлади. Унинг металлурглар меҳнатига берган юксак баҳоси бизларни янги зафарларга руҳлантиради, янада активроқ ишлашга йўллайди. Биз партия ғамхўрлигига жавобан социалистик Ватан қудратини мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссамизни кўпайтирамиз.

Е. БУЖИНСКИЙ,
В. И. Ленин номидаги Самарқанд «Красний двигатель» заводининг катта қуювчиси.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1984 йил 4 майда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XV пленуми бўлди.

«КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг якунлари ҳамда республика партия ташкилотларининг Пленум қарорларидан ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқадиган вазифалари» тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаев доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Қамолов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг ректори С. Ҳ. Сирожиддинов, СССР 50 йиллиги номидаги Қарши тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи Р. Н. Иванушкина, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев, Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг раиси П. Қ. Қаюмов, Навоий область партия комитетининг биринчи секретари В. П. Есин, Вобкент районидаги Ушинский номли ўрта мактаб ўқитувчиси Ш. Гадоева, Хоразм область ижроия комитетининг раиси Қ. С. Сапоев, Янгийўл район партия комитетининг биринчи секретари Л. Ш. Алиқулова, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Қўқон шаҳридаги 29-ўрта мактаб директори Э. Эргашев, Андижон область ижроия комитетининг раиси Ж. Ҳ. Ҳасанов, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри М. Ҳ. Қурбонов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. А. Алламуродов ўртоқлар қатнашдилар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаев якунловчи нутқ сўзлади.

Муҳокама этилган масала юзасидан пленум тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

Пленум ўртоқ В. А. Головинни Марказий Комитет составига киритди ва уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолигига кандидат этиб сайлади.

Ўртоқ Л. Н. Мелкумов республикадан ташқарига кетганлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат вазифасидан озод қилди.

Пленум Марказий Комитет аъзоси В. Муродхўжаев билан Марказий Комитет аъзолигига кандидат Г. З. Ампилоговни ўз обрўсини тўкканлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети составидан чиқарди.

Шу билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тамомлади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1984 ЙИЛ АПРЕЛЬ ПЛЕНУМИНИНГ «ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ РАИСИ ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКОНИНГ ПЛЕНУМДАГИ ВА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ МАЖЛИСИДАГИ НУТҚЛАРИ АСОСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ҲАҚИДА

КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўрток К. У. Черненконинг Пленумдаги ҳамда СССР Олий Совети Президиуми мажлисидаги нутқларида баён этилган қоида ва хулосалар СССРнинг сиёсий негизи бўлмиш Советларнинг ишини янада такомиллаштириш учун жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Республика партия, совет ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари омманинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини кенг кўламда ривожлантириш, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий турмуш барча масалаларини ҳал этишдаги активлигини ошириш асосида социалистик демократияни, ривожланган социализм жамиятининг сиёсий системасини кучайтиришга қаратилган шу муҳим сиёсий ҳужжатларни зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Партия қабул қилган қарорлар СССР Конституциясига мувофиқ Советларнинг ваколатларини кенгайтиришга, уларнинг фаолиятида қонун чиқарувчилик, бошқарувчилик ва контрол қилувчиликнинг бирлигидан иборат ленинча принципни қарор топтиришга кўмаклашади.

Республика халқ депутатлари Советлари КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг ҳужжатларига амал қилиб, Ўзбекистоннинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш, меҳнат коллективларининг иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, меҳнаткашларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондириш, ғоявий-сиёсий, меҳнат тарбияси ва ахлоқий тарбияни такомиллаштириш, министрликлар ва идоралар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар раҳбарларининг 1984 йилги халқ хўжалик планларини ва умуман беш йиллик планни, Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадидаги социалистик мажбуриятларни бажариш учун бўлган масъулиятини ошириш соҳасидаги ўз фаолиятларини кучайтирмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаевнинг «КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг якунлари ҳамда республика партия ташкилотларининг Пленум қарорларидан ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқадиган вазифалари» тўғрисидаги докладини тинглаб ва муҳокама этиб, қарор қилади:

1. КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг «Халқ депутатлари Советлари ишини янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори муттасил ижро этиладиган дастуриламал деб қабул қилинсин. Пленум қарорлари, ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларида баён этилган кўрсатма ва хулосалар партия, совет, хўжалик органларининг, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг фаолиятига асос қилиб олинсин. Партиянинг кўрсатмалари асосида Советларнинг ишини яхшилаш масалалари область, шаҳар, район партия комитетларининг пленумларида, Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советларининг, халқ депутатлари область, шаҳар, район Советларининг сессияларида кўриб чиқилсин. Зарур тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин.

2. Область, шаҳар, район партия комитетлари областлар, шаҳарлар ва районларни социал ҳамда иқтисодий ривожлантириш комплекс планлари ва программаларини ишлаб чиқишда ҳамда бажаришда, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма масалаларини ҳал этишда Советларнинг ролини сабот билан оширсинлар. Советларнинг саноатда, қишлоқ хўжалигида, маиший хизмат, медицина, савдо ва бошқа турдаги хизмат соҳасида белгиланган халқ хўжалик планлари ва олинган социалистик мажбуриятларни амалга оширишга лозим даражада таъсир ўтказишларига изчиллик билан ҳаракат қилинсин. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини муттасил ўстириш, маҳсулот таннархини камайтириш, фан-техника, ишлаб чиқариш потенциалидан ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, асбоб-ускуналарнинг смена коэффициентини ошириш ҳақида Советлар доимо ғамхўрлик қилсинлар. Капитал қурилишни, аввало уй-жой ва социал, маданий, маиший объектлар қурилишини ривожлантиришга, уй-жой фонди тўғри тақсимланишига ва эҳтиёт қилиб сақланишига Советлар алоҳида эътибор беришлари керак.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва сифатини яхшилашда, аҳолининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондиришда Советларнинг ролини кучайтириш тадбирлари кўрилсин.

Маҳсулот етказиб беришга доир шартномавий мажбуриятларга сўзсиз риоя этилиши устидан контроллик кучайтирилсин, бу иш ягона халқ хўжалик комплекси муваффақиятли фаолиятининг муҳим омили деб, ҳар бир меҳнат коллективининг интернационал бурчи деб ҳисоблансин.

Халқ сайлаб қўйган кишилар Озиқ-овқат программасини аниқ мақсад йўлида амалга ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш, ердан ва барча табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, агросаноат комплексини ривожлантиришга ажратилган маблағни тўла-тўкис ўзлаштириш масалаларига кун сайин эътибор билан қарашлари керак.

3. Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари Советларнинг сиёсий-тарбиявий ва маданий-оммавий ишини активлаштирсинлар, бу ишни омманинг меҳнат ғайрати ва ижтимоий активлигини оширишга, уни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялашга қаратсинлар. Совет органларининг иш услуби ва методларини янада такомиллаштиришга, расмиятчилик ва бюрократизмнинг ҳар қандай кўринишларини қатъият билан тугатишга эришилсин.

Халқ депутатлари Советларининг контроллик функциялари таъсирчанлиги оширилсин, барча поғоналардаги мансабдор шахслар ва хўжалик раҳбарларининг фаолиятига талабчанлик билан холисона баҳо берилсин, сайловчиларнинг наказларини амалга оширишга кўпроқ эътибор қаратилсин. Ўғирлик, қўшиб ёзиш ва кўзбўямачилик қилиш, хизмат мавқеини суиистеъмол этиш, хўжалик фаолиятининг натижаларига танқидий ёндашмаслик фактларига қарши кескин ва муросасиз курашилсин. Мавжуд резервларни аниқлаш, уларни ҳаракатга келтириш учун Советларнинг сессияларидан, уларнинг ижроия комитетлари ва доимий комиссиялари мажлисларидан тўлиқроқ фойдаланилсин. Уларнинг иш услуби ва методлари сабот билан такомиллаштирилсин, танқид ва ўз-ўзини танқид, депутатлар ва активларнинг ташаббуси ҳар томонлама ривожлантирилсин, барча мансабдор шахсларга нисбатан талабчанлик оширилсин. Энг зарур масалаларни ҳал этиш, белгиланган тадбирларнинг ижросини контрол қилиш учун депутатлар сўровлари янада кенг қўллансин. Социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботга жуда қаттиқ риоя этилиши таъминлансин.

4. Область, шаҳар, район партия комитетлари Советларнинг ходимларини танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни яхшиласинлар, партия, совет ва хўжалик органларининг вазифалари аниқ-равшан белгилаб қўйилишини таъминласинлар.

Депутат қилиб сайланган коммунистларга нисбатан талабчанлик оширилсин. Улар депутатлик вазифаларини бажаришда намуна кўрсатишлари, халқ сайлаб қўйган барча кишиларнинг ташаббусини ривожлантиришлари керак. Советлардаги ва уларнинг ижроия органларидаги партия группалари ҳамда партия ташкилотларининг иши сабот билан такомиллаштирилсин.

Советлар ижроия органларининг коммунист раҳбарлари ва коммунист депутатларнинг ўз депутатлик вазифаларини қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ҳисоботлари мунтазам равишда тинглаб борилсин.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми республика партия ташкилотлари халқ депутатлари Советларининг фаолиятини янада ривожлантиришни, меҳнаткашлар халқ хўжалиги ва социал вазифаларни ҳал этишга янада кенг жалб этилишини таъминлайдилар, ўн биринчи беш йиллик вазифаларини бажариш, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун курашда омманинг активлигини оширадилар, деб ишонч билдиради.

КРЕМЛДА МУЗОКАРАЛАР

4 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко билан ПБИП Марказий Комитети Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокараларда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитети секретари Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси Н. К. Байбаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ПХРдаги элчиси А. М. Аксенов;

Польша томонидан — ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари З. Месснер, ПХРнинг СССРдаги элчиси С. Кочолек иштирок этдилар.

К. У. Черненко КПСС XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларини амалга ошириш соҳасида КПССнинг фаолияти тўғрисида, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси якунлари ҳақида поляк ўртоқларга ахборот берди. КПССнинг совет халқи ўртасидаги ғоят зўр обрў-эътибори, меҳнаткашлар КПССнинг социал-иқтисодий планлари ҳамда сиёсатини актив қўллаб-қувватлаётганликлари, ички ва халқаро масалалар юзасидан партия билан Совет давлатининг сиёсий йўли давомийлиги ва изчиллиги қайд этиб ўтилди. Совет коммунистлари, Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь, 1984 йил февраль ва апрель Пленумларининг қарорларини ғоятда маъқуллаб кутиб олдилар ҳамда уларни актив равишда амалга оширмоқдалар.

В. Ярузельский ПБИП IX съездининг, Умумпольша партия конференциясининг ва ПБИП Марказий Комитети Пленумларининг қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида, партиянинг ғоявий-сиёсий бирлигини ва етакчилик ролини кучайтириш, унинг ПХР ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари билан алоқаларини мустаҳкамлаш соҳасида олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди. ПБИП ПХР меҳнаткашларининг социалистик ғалабаларини мустаҳкамлаш соҳасидаги куч-ғайратларини оширишга азму қарор берганлиги изҳор этилди. ПХР коммунистларининг, меҳнаткашларининг мамлакатдаги вазиятни тобора барқарор қилиш йўлидаги курашида КПСС билан Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа партиялар ва мамлакатлар уларга бераётган ёрдамнинг аҳамияти таъкидлаб ўтилди.

Суратда: музокаралар пайти.

Е. Грабилин фотоси.

Музокаралар чоғида Совет — Польша муносабатларининг аҳволи ва унинг истиқболлари муфассал кўриб чиқилди. Ҳар иккала томон КПСС билан ПБИП ўртасидаги ҳамкорлик, иқтисодий, илмий ва маданий алоқалар давлат, жамоат ташкилотлари орқали барқарор ҳамда муттасил ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд этди.

К. У. Черненко билан В. Ярузельский ҳозирги хатарли халқаро вазиятнинг сабабларига баҳо беришда тўла якдил фикр билдирдилар. Улар ҳарбий устунликка эришишга умид боғлаётган империализм, биринчи навбатда АҚШ империализми ашаддий агрессив кучларининг сиёсати дунёдаги кескинликнинг асосий манбаи эканлигини уқтириб ўтдилар. Шу муносабат билан социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги, уларнинг мудофаа иттифоқи — Варшава Шартномаси ташкилотини мустаҳкамлаш муҳимлиги таъкидланди.

Музокаралар самимий, ўртоқлик вазиятида, икки томонлама Совет — Польша муносабатлари ва халқаро сиёсатга доир барча масалалар юзасидан тўла ҳамжиҳатлик руҳида ўтди.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Советии Президиумининг Раиси К. У. Черненко 4 май куни Кремлда ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский билан суҳбатлашди. Самимий, ўртоқлик вазиятида ўтган суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида қардошларча иттифоқни, дўстлик ҳамда қалин ҳамкорликни янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

(ТАСС).

АМАЛИЙ ВИЗИТ БИЛАН

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан амалий визит билан 4 май куни Варшавадан Москвага келди.

В. Ярузельскийни аэродромда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, бошқа расмий кишилар самимий кутиб олдилар.

(ТАСС).

ОРБИТАДАН ДАРАКЛАР:

ТЎРТИНЧИ МАРТА ОЧИҚ КОСМОСГА ЧИҚИЛДИ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 4 май. (ТАСС). Леонид Кизим, Владимир Соловьев ва Олег Атьков 85 кундан бери «Салют-7» орбитал-илмий станцияси ичида меҳнат вахтасида турибдилар.

Экипаж «Прогресс-20» транспорт кемаси билан ўтказиш мўлжалланган ишни ниҳоясига етказмоқда. Космонавтлар келтирилган юкларнинг кўп қисмини белгиланган жойларга ўрнатдилар, «Родник» системасининг ёрдами билан эса ичимлик сувни станция идишларига ҳайдаб ўтказдилар.

Леонид Кизим ва Владимир Соловьев иш графигига мувофиқ бугун тўртинчи марта очиқ космик фазога чиқдилар.

Космонавтлар Москва вақти билан соат 3 у 15 минутда станциянинг ташқи туйнугини очдилар ва агрегат бўлмасида ишларни бажариш зонасига ўтдилар.

Командир ва борт инженер бундан аввалги чиқиш чоғида ўрнатилган иссиқдан сақловчи ёпқични олдилар, иккинчи қўшимча магистрални монтаж қилдилар ва унинг герметиклигини текширдилар. Сўнгра космонавтлар яна иссиқдан сақловчи ёпқични қўйдилар, асбобларни контейнерга жойлаб, станцияга қайтдилар.

Тадқиқотчи космонавт Олег Атьков бундан аввалги чиқишлар сингари станция ичида ишлади.

Шу чиқиш чоғида Леонид Кизим ва Владимир Соловьевнинг очиқ космосда бўлиши 2 соату 45 минут давом этди. Экипаж барча аъзоларининг сиҳат-саломатлиги яхши.

Космонавтлар киши бошқарадиган учишлар практикасида илк бор очиқ космик фазога ўн икки кун мобайнида тўрт марта чиқдилар ва бу чиқишларнинг умумий давомати 14 соату 45 минутга борди. Бунда улар мураккаб ва қийин монтаж ва йиғиш ишларини бажардилар.

Орбитал комплекснинг бундан буёнги учиши чоғида очиқ космосдаги ишларни давом эттириш мўлжалланади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1984 ЙИЛ АПРЕЛЬ ПЛЕНУМИНИНГ «УМУМИЙ ТАЪЛИМ ВА ҲУНАР МАКТАБИНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИНИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКО НУТҚИДА БАЁН ЭТИЛГАН ҚОИДА ВА ХУЛОСАЛАРНИ БАЖАРИШ СОҲАСИДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми қабул этган «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари тўғрисида»ги қарор, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг шу масала юзасидан сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосалар катта сиёсий, социал-иқтисодий ва идеологик аҳамиятга эгадир. Бу ҳужжатларда Лениннинг ягона меҳнат, политехника мактаби тўғрисидаги ғоялари янада ривожлантирилди, партиянинг халқ маорифи соҳасидаги стратегик йўли белгиланди, ёш авлоднинг меҳнат тарбиясини ва унга касб танлашни ўргатишни тубдан яхшилашнинг илмий асосланган йўллари аниқлаб берилди.

Ислоҳотнинг амалга оширилиши мамлакат ва республиканинг халқ маорифи соҳасидаги буюк ютуқларини мужассамлаштиради, социалистик жамиятни планли равишда, ҳар томонлама ривожлантиришнинг таркибий қисми бўлади, ёшларга таълим ва тарбия беришни сифат жиҳатидан янги поғонага кўтариш имконини беради. Мактабнинг қайта қурилиши ўқувчиларнинг фан асосларини чуқур эгаллашини, уларда мустаҳкам коммунистик эътиқод, меҳнатсеварлик, ахлоқий поклик хислатларини шакллантириш, уларни ватанпарварлик ва интернационализм, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга тайёрлик руҳида тарбиялаш имконини беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаевнинг «КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг якунлари ҳамда республика партия ташкилотларининг Пленум қарорларидан ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқадиган вазифалари» тўғрисидаги докладини тинглаб ва муҳокама этиб қарор қилади:

1. КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари тўғрисида»ги қарори, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненконинг нутқида баён этилган қоида ва хулосалар муттасил ижро этиладиган дастуриламал деб қабул қилинсин.

2. Область, шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, республика министрликлари ва идоралари, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органлари «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари»ни амалга ошириш соҳасидаги ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишни кенг қулоч ёздирсинлар.

Партия комитетлари ислоҳот талабларини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган жами ишлар мувофиқлаштирилишини таъминлаб, ёшларнинг коммунистик онгини шакллантириш вазифаларини ҳал этишда мактаб, оила ва жамоатчиликнинг яқиндан баҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилишига эришсинлар. Ўқув юртларидаги партия ташкилотларига раҳбарлик даражаси, коммунистларнинг педагогика коллективлари турмушидаги авангардлик роли оширилсин.

3. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари ўқув юртлари, корхона ва хўжаликларнинг тайёрлик даражасига қараб, ислоҳотни ўн биринчи—ўн иккинчи беш йилликлар мобайнида босқичма-босқич амалга оширишнинг конкрет планларини ишлаб чиқсинлар. Бунда шу йилнинг ўзидаёқ мактаб ўқувчиларига таълим-тарбия бериш ишини, меҳнат таълимини ва касб танлашга ўргатишни такомиллаштириш, 1986 йилдан бошлаб болаларни 6 ёшидан ўқитишга ўтишга тайёргарлик кўриш юзасидан реал тадбирлар амалга оширилсин. Бу тадбирлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюросида, область, шаҳар, район партия комитетларининг пленумларида, Ўзбекистон ССР, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети сессияларида, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг сессияларида тасдиқлансин.

4. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Ҳунар-техника таълими давлат комитети, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари»ни амалга оширишнинг комплекс тадбирларини ишлаб чиқиб, рўёбга чиқарсинлар. Ишга тормаҳкамачилик билан ёндашувга, халқ маорифига раҳбарликда расмиятчилик ва бюрократизм кўринишларига қатъиян барҳам берилсин, иш услуби такомиллаштирилсин. Мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг директорлари билан ишлашга алоҳида эътибор берилсин, мактаблар ҳамда ҳунар-техника билим юртлари фаолиятига доир барча ҳаётий масалалар сабот-матонат, ишчанлик ва ташаббускорлик билан ҳал этилсин. Таълим-тарбия жараёни доимо такомиллаштирилсин, бу жараён меҳнат таълими ва касб танлашга ўргатиш билан қўшиб олиб борилсин. Ўқувчиларнинг билимига ва ўқитувчиларнинг меҳнатига баҳо беришдаги расмиятчиликка қарши кураш кучайтирилсин. Педагогика коллективларига зарур ташкилий-методик ёрдам берилсин, ўқишнинг натижалари учун ота-оналар ва ўқувчиларнинг масъулияти оширилсин.

Ижтимоий-гуманитар туркум фанларини ўқитиш савиясини ва аниқ мақсадни кўзлашини ошириш йўли билан ўқувчиларни ғоявий-сиёсий, ахлоқий жиҳатдан, интернационализм ва атеизм руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор берилсин. Рус тилини ўргатиш ва ўқитишни яхшилашга изчиллик билан ҳаракат қилинсин. Ўқувчиларни эстетик тарбиялашни янада такомиллаштириш, физкультура ва спортнинг оммавийлигини ошириш тадбирлари кўрилсин. Оталиққа олган корхоналар коллективлари ва жамоат ташкилотлари ўқувчиларни тарбиялаш ишларига кенг жалб этилсин.

Табиий-математика фанлари ва махсус фанларни ўқитишнинг амалий йўналиши кучайтирилсин, ўқувчиларни замонавий ишлаб чиқариш техникаси ва технологияси билан кенг таништириш ташкил этилсин.

Олий ва ўрта педагогика ҳамда бошқа ўқув юртларида мактабларнинг бўлажак ўқитувчиларини ва ҳунар-техника билим юртларининг муаллимларини тайёрлаш ҳамда тарбиялаш сифати яхшилансин, улар предметга оид чуқур билимлар, ўқитиш методикаси, синфдан ташқари иш кўникмалари билан қуроллантирилсин. Педагог кадрлар билан олиб бориладиган идеологик ва сиёсий-тарбиявий иш активлаштирилсин, уларнинг профессионал ўсиши устидан контроллик кучайтирилсин.

План органлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари билан биргаликда мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ҳар бир ихтисос бўйича ўқитувчилар ва муаллимлар билан қандай таъминланганлиги ўрганиб чиқилсин. Болаларни 6 ёшдан ўқишга ўтилишини ҳамда синфларнинг ортиқча тўлдирилиши камайтирилишини эътиборга олиб, 2000-йилгача бўлган даврга мўлжаллаб кадрларга бўлган эҳтиёж, шунингдек мактабларда ва ҳунар-техника билим юртларида 1995-йилгача ўқувчи жойларига бўлган эҳтиёж янги шарт-шароитларга ва бир сменали машғулотларга ўтилишига мувофиқ равишда белгилаб чиқилсин.

5. Умумий таълим ва ҳунар мактабига раҳбарликни яхшилаш, ёш авлодга таълим ва тарбия бериш соҳасида ягона давлат сиёсатини ўтказиш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари ҳузурида халқ маорифи билан шуғулланувчи идораларaро комиссия тузилсин.

6. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область, шаҳар, район Советларининг ижроия комитетлари халқ маорифига раҳбарликнинг мазмуни, форма ва методларини доимо такомиллаштирсинлар. Маорифнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, ўқув юртларини қуриш ва ремонт қилиш планларини сўзсиз бажариш, уларни зарур анжомлар, қўлланмалар билан таъминлаш, педагогика кадрларининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашнинг конкрет тадбирлари амалга оширилсин. Ҳар бир мактаб ва ҳунар-техника билим юрти база сифатида корхоналарга, ташкилотларга, муассасаларга, колхоз ва совхозларга бириктириб қўйилсин.

Республика Госстройи ислоҳот ўртага қўйган вазифаларни ва республиканинг хусусиятларини эътиборга олиб, мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари ва мактабдан ташқари муассасалар биноларининг такомиллаштирилган лойиҳаларини ишлаб чиқсин.

7. Республика Госплани, министрликлари мактаб ўқувчиларини меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш учун зарур шарт-шароитларни яратсинлар, асбоб-ускуна, иш жойлари, малакали кадрлар, хом ашё ва материаллар ажратиб берсинлар. Мактаб ўқувчиларининг меҳнат таълими, улар меҳнат шароитларининг бехатарлиги учун база корхоналарининг раҳбарлари шахсан жавобгардирлар.

Маориф министрлиги билан биргаликда мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларининг таълим цехларини саноат корхоналари ва бошқа корхоналарнинг структуравий бўлинмаларига қўшиш, юқори синф ўқувчилари учун қўшимча иш жойлари вужудга келтириш муддатлари белгилаб қўйилсин.

8. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўқув юртларидаги комсомол ташкилотларининг фаолиятини тубдан яхшилаш чораларини кўрсин. Комсомолнинг актив позицияси таълим-тарбия ишида ўқитувчиларга ёрдам беришда, ўқувчи ёшларнинг ижодий ташаббускорлиги ва ҳаваскорлигини ривожлантиришда, уларни масъулиятни сезиш ҳамда ўқиш ва меҳнатга онгли муносабат руҳида тарбиялашда намоён бўлиши керак. Октябрятлар ва пионер ташкилотларига, болалар ва ўсмирларни мактабдан ташқари муассасаларда тарбиялашга кўпроқ эътибор берилсин.

9. Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ўқув юртларидаги касаба союз ташкилотларининг ишини такомиллаштирсин, ўқитувчиларнинг меҳнатини оқилона ташкил этишга активроқ кўмаклашсин, уларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида, турмуши, уй-жой шароитлари, маданий ҳордиқ чиқаришини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилсин. Корхоналар, хўжаликлар ва ўқув юртлари коллективларининг ҳамдўстлиги ҳар томонлама ривожлантирилсин.

10. Оммавий ахборот воситалари ислоҳотнинг мақсадлари ва вазифаларини батафсил, изчил пропаганда қилиши таъминлансин. Партия, совет органларининг, министрликлар ва идораларнинг умумий таълим ҳамда ҳунар мактабини қайта қуриш соҳасидаги фаолияти доимо ёритиб борилсин.

Ижодий союзлар ва жамоат ташкилотлари, маданият муассасалари ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда мактабларга ва ҳунар-техника билим юртларига ёрдамни кучайтирсинлар.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, министрликлар ва идоралар, халқ маорифи ходимлари, меҳнат коллективлари, республика жамоатчилиги умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун бор кучларини ишга соладилар, деб ишонч билдиради.

БУЮК ТАЪЛИМОТ

Карл Маркс туғилган кунининг 166 йиллигига

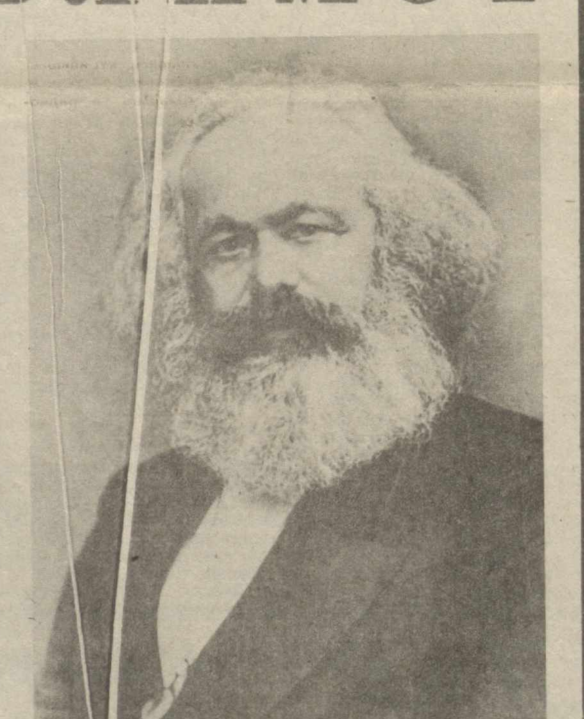

Буюк мутафаккир, илмий коммунизм асосчиси Карл Маркс туғилган кунга бугун 166 йил тўлди.

К. Маркс шахс сифатида нодир талант эгаси бўлиб, унинг сиймосида ажойиб олим ва довюрак курашчининг фазилатлари мужассамлашгандир. У ўзининг фандаги кашфиётлари, ҳаётдаги жасорати билан барча мамлакатлардаги меҳнаткаш синфларнинг чексиз иззат-ҳурматига сазовор бўлган. Шунинг учун ҳам дунёнинг ҳамма нуқталаридаги изчил революционерлар ва демократлар уни ўзларининг буюк устози деб биладилар ва фахрланадилар. В. И. Ленин «К. Маркс таълимотининг тарихий тақдири» деган мақоласида марксизм тантанаси тарихнинг мулки бўлиб қолди, бўлажак тарихий давр эса пролетариат таълимоти сифатида марксизмга янада катта тантана бағишлайди, деб айтган эди. Ушбу сатрлар ёзилган 1913 йилдан буён ер юзида жуда катта тарихий ўзгаришлар рўз берди. Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозониб, янги давр бошланганидан дарак берди. Халқаро реакциянинг зарбдор кучлари қақшатқич зарбага учради, унинг дунёда биринчи социалистик давлатга кўтарган қиличи синди. Иккинчи жаҳон урушининг натижасида ўлароқ, капитализм умумий кризиси янада чуқурлашди, социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги вужудга келди. Вайрон бўлган мустамлака система ўрнида ўнлаб мустақил давлатлар пайдо бўлди. Совет Иттифоқида ривожланган социалистик жамият қурилди. Жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик бу воқеалар Маркс таълимотининг тўғрилигини яққол тасдиқлади.

К. Маркс, Ф. Энгельс, уларнинг буюк издоши В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган пролетариатнинг ягона интернационал таълимоти янги тарихий шароитда КПСС ҳамда бошқа марксчи-ленинчи партиялар томонидан ижодий бойитилди, [illegible]ндиликда эса етилган иқтисодий, социал ва сиёсий проблемаларга жавоб бермоқда. Халқаро ишчилар синфининг кураши учун илмий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

К. Маркснинг асосий асари «Капитал»дир. Бу ўлмас асарни яратиш устида улуғ мутафаккир қирқ йил ишлади. Шу титаник меҳнат туфайли «Капитал» ижтимоий фикр тараққиётида бутун бир даврни ташкил этди.

К. Маркснинг буюк хизмати шундаки, у В. И. Ленин таъбири билан айтганда, капитализмнинг гўркови ва социалистик жамият бунёдкори бўлган пролетариатнинг жаҳоншумул-тарихий вазифасини аниқлаб берди. Зеро, буюк мутафаккир капитализм шароитида шу ҳуқуқсиз қашшоқ синфни ўзигина эмас, балки барча меҳнаткашларни ҳар қандай эксплуатациядан озод қилувчи, тарихда биринчи марта синфсиз жамият қуришга қодир бўлган куч деб билди. Ишчилар синфининг жаҳоншумул-тарихий миссияси ҳақидаги марксча-ленинча таълимот ҳамон ўзига кенг йўл очиб бормоқда.

Маркс ва Энгельс ишчилар синфининг олий формаси бўлган пролетар партияси ҳақидаги таълимотнинг асосини яратдилар.

Биринчи халқаро коммунистик ташкилот — Коммунистлар Союзининг (1847—1852 йиллар) барпо этилиши, биринчи оммавий халқаро пролетариат ташкилоти, I Интернационалнинг тузилиши (1864—1872 йиллар) Маркс ва Энгельснинг пролетар партиясини тузиш йўлидаги курашининг шонли саҳифалари бўлди.

Ўтган асрнинг 70-йилларида Маркс назарияси — марксизм халқаро коммунистик ҳаракатнинг ҳамма томонидан эътироф этилган ғоявий асоси бўлиб қолди. Инсониятнинг буюк икки дахоси томонидан яратилган «Коммунистик партия манифести» эса дунёдаги барча мамлакатлар ишчиларининг кураш программасига айланди.

Янги тарихий шароитда империализм ва пролетар революциялари даври, капитализмдан социализмга ва коммунизмга ўтиш даври марксизмнинг янада ривожланиши, В. И. Ленин ва у яратган буюк таълимот — ленинизм билан боғлиқдир. Ленинизм — бу янги типдаги марксизм, XX аср марксизми, замонамиз марксизмидир. Зеро фан ва озодлик курашининг халқаро тажрибаси асосида В. И. Ленин Маркс ва Энгельс таълимотининг ҳамма томонларини, ҳамма таркибий қисмларини ижодий ривожлантирди.

КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг шундан кейин бўлиб ўтган Пленумлари, партия ва давлат, ҳукумат арбобларининг бой амалий тажриба билан йўғрилган назарий ва илмий асарлари катта аҳамият касб этмоқда. Чунки уларда жамиятимиз тараққиётининг тажрибалари моҳирона умумлаштирилган, коммунизм қурилишининг объектив қонуниятлари ҳақидаги марксча-ленинча таълимот янада ривожлантирилган, миллий-озодлик ҳаракатининг бундан кейинги тараққиёт йўллари конкретлаштирилгандир.

Владимир Ильич сўзлари билан айтганда, Маркс таълимоти шунинг учун ҳам қудратлики, бу таълимот абадий тирик ва доим ривожланиб боради. Марксча-ленинча таълимот — бу ягона яхлит таълимот бўлиб, доим ривожланиб борувчи, жамият тараққиёти қонунларини аниқ акс эттирувчи таълимотдир. Марксизм-ленинизм ғоялари бугунги кунда миллионларнинг қалбидан чуқур жой олиб, чиндан ҳам буюк моддий кучга айланди.

Г. ПРИВЕС,
доцент.

РЕЙГАННИНГ ХИТОЙГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ХУСУСИДА

Рейганнинг ХХРга қилган визити тугади. АҚШ маъмурияти бу визитдан сайловолди мақсадларида ҳамда ўзининг Осиё ва Узоқ Шарқ районидаги гегемончилик режаларини рўёбга чиқариш учун имкони борича кўпроқ фойдаланишга интилди.

Бўлиб ўтган музокараларнинг ХХР билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар учун, шунингдек, умуман Осиё қитъаси учун таъсири кейинчалик ўзини кўрсатади. Аммо Вашингтон Рейганнинг визитини катта сиёсий иш деб кўрсатиб ва ундан ҳам пропаганда, ҳам стратегия мақсадларида фойдаланишга интиляпти, деб ҳозирнинг ўзидаёқ айтиш мумкин. Рейган ва унинг маъмурияти АҚШдаги сайлов кампанияси авж олиб бораётганини назарда тутиб ўз режаларида «Хитой омили»дан зўр бериб манфаат кўриб қолиш, аввало Осиё—Тинч океан регионида Совет Иттифоқига қарши туриш ниятида «Хитойча карта» ўйнаш, Рейган айтганидек, «Хитой билан бир-бирига мувофиқ ва бир хил манфаатлар» соҳасини кенгайтириш, бир қанча масалалар юзасидан халқаро майдонда Хитой билан ҳаракатларни бундан буён ҳам мувофиқлаштириб олиб бориш истагини яширмаяпти.

Америка президенти музокараларга ва айниқса ўзининг ошкора нутқларига Советларга қарши иғвогарлик тусини беришга зўр бериб уринди. Бу эса АҚШ маъмуриятининг милитаристик йўлини, унинг Совет Иттифоқи билан, жумладан, қуролсизланиш масалалари юзасидан бир битимга келиш йўлини излашни истамаслигини яна бир бор тасдиқлади. Шу билан бирга Рейган «Агар Осиёда жойлаштирилган совет ракеталари дахлсиз қолаверадиган бўлса, АҚШ Европадаги ядро қуролларини қисқартириш ёки йўқ қилиб ташлаш тўғрисида Совет Иттифоқи билан битим тузишга ҳеч қачон рози бўлмайди», деб чайқовчиларга хос оҳангда Хитой раҳбарларига ваъда берди. Аммо АҚШ Осиё регионидаги сув ости кемалари ва самолётларига ўзининг юзлаб ракеталарини жойлаштириб қўйганлиги ва бу ракеталар Совет Иттифоқига ҳамда Осиё қитъасидаги бошқа мамлакатларга қарши қаратилганлиги ва уларни сира ҳам қисқартириш ниятида эмаслиги тўғрисида Рейган ҳам, унинг хитойлик суҳбатдошлари ҳам лом-мим демадилар.

Шу муносабат билан Хитой раҳбарлари музокараларда дунёдаги аҳволга баҳо берганда АҚШнинг империалистик, милитаристик сиёсати билан социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ўз моҳиятига кўра урушга қарши тинчликсеварлик сиёсатига тенглик аломати қўйганликлари ҳам эътиборни ўзига тортади. Бугина эмас, Пекиндагилар Вашингтоннинг халқаро ишлардаги хатарли йўлини, Американинг Осиё—Тинч океан регионидаги ҳарбий тайёргарликлари кенгайиб бораётганлигини, муқаррар равишда Хитойнинг ўзи ҳам шу ҳаракатлар доирасига киришини гўё пайқамагандек бўлдилар. Бу хусусда Дэн Сяопин «Қўшма Штатларнинг қурол-яроғларни кўпайтиришига Хитой қарши эмас, у АҚШнинг мана шундай тадбирларини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келган», деб тўғридан тўғри айтди. АҚШ президентининг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Макфарлейннинг тасдиқлашича, Пекин «Совет экспансионизми» деб аталган нарсани тийиб туриш мақсадида Америка қудратининг қайта тикланишига қаратилган тадбирларни очиқ-равшан қўллаб-қувватламоқда. «Совет экспансионизми» деган гап уйдирмадан бошқа нарса эмас, албатта. Японияни ва АҚШнинг бошқа иттифоқчиларини ҳарбийлаштириш йўли зўр бериб ўтказилаётганлиги, Вашингтон — Токио—Сеул блокини тузиш соҳасидаги тадбирларга Хитой томонининг эътироз билдирмаганлигини ҳам музокара якунлари кўрсатиб турибди.

Ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда, социализм билан империализм ўртасида, жумладан Осиё қитъасидаги мухолифлик кескинлашган шароитда, Рейган коммунизмга қарши «салб юриши» эълон қилган шароитда Америка—Хитой музокаралари давомида халқаро сиёсатнинг бир қанча принципиал масалалари юзасидан томонларнинг нуқтаи назарлари муштараклигини таъкидлаб ўтишнинг ўзи ҳам жуда характерлидир.

«Иккала мамлакат ўртасидаги ихтилофлар соҳасидан кўра иноқлик соҳаси анча кенг», «Тинчликни сақлаб қолишнинг умумий принциплари хусусида Хитой билан АҚШ бир фикрда турибди», «Иккала мамлакат бирга бормоқда», деди Рейган. «Хитой раҳбарлари билан мен, — деб таъкидлади АҚШ президенти, — бизни бирлаштириб турган соҳаларга, аввало, бошқа давлатлар солаётган хавфга қарши ҳаракат қилиш қатъиятига асосий эътибор бериш тўғрисида келишиб олдик». Дэн Сяопин эса ўз навбатида «Бир қанча халқаро проблемалар хусусида Хитой билан АҚШнинг фикрлари муштарак», деган гапни айтди.

Жумладан, Пекин билан Вашингтон афғон ва кхмер контрреволюциясини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни давом эттириш керак, деган фикрни айтдилар. Матбуот хабарларига қараганда, Корея ярим оролидаги аҳволни муҳокама қилиш чоғида ХХР Давлат Кенгашининг бош министри Америка қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетишни талаб қилмаган, бу эса Корея масаласини ҳал этиш учун энг муҳим проблемадир.

Хитой ҳукуматининг бошлиғи Марказий Америкадаги аҳволга тўхталиб, «Хитой АҚШнинг бу райондаги баъзи ҳаракатларини маъқулламайди», деган гапни айтишдан нари ўтмай, Америка империализмининг Гренадага ва Никарагуага қарши агрессиясини, Вашингтоннинг социалистик Куба шаънига дўқ-пўписаларни кучайтираётганини эслатиб ҳам ўтмади. Рейган ХХРга визит қилган айни бир пайтда Пекиннинг Хитой — Вьетнам чегарасидаги кескинликни кучайтирганлиги характерлидир.

Эълон қилинган хабарларга қараганда, ХХР билан АҚШ раҳбарлари Совет — Хитой муносабатларини ҳам батафсил муҳокама қилганлар. Пекин раҳбарлари Совет Иттифоқи «учта катта тўсиқ» деган нарсани тугатиши зарур, деган ўз талабини яна такрорлади. Бу нарса СССРнинг хавфсизлиги манфаатларига, Совет Иттифоқининг Афғонистон, Вьетнам, Кампучия, Монголия билан ҳамкорлигига дахлдор эканлиги маълум. Шу тариқа Пекин раҳбарлари Хитой — Совет муносабатларини нормаллаштиришга бундан буён ҳам тўсқинлик қиладиган мазкур позицияларда тураверишларини таъкидладилар.

Хитой раҳбарлари ўз ташқи сиёсий стратегиясини «ҳеч кимга тобе бўлмаган мустақил» стратегия қилиб кўрсатишга уриниб, ошкора нутқларида АҚШ маъмуриятининг Советларга қарши урушқоқлик йўлига очиқдан очиқ қўшилишдан ўзларини четга олдилар, халқаро ҳаёт ва икки томонлама муносабатларнинг баъзи масалаларига «турлича ёндашишлар» борлигини айтдилар. Тайвань масаласини Хитой вакиллари Хитой —Америка муносабатларини барқарор ва узоқ муддат ривожлантириш йўлидаги «катта тўсиқ» деб атадилар.

Шу билан бирга томонлар, Рейган ибораси билан айтганда, «ўзаро наф кўриш учун манфаатлар турлича бўлган соҳаларни таъкидлаб ўтмасликка» ошкора интилишлари намоён бўлди. Хўш, қандай наф ҳақида гап бормоқда?

Маълумки, музокаралар чоғида, жумладан, Хитойда иш кўраётган Америка монополияларига икки ёқлама солиқ солишни бекор қилиш тўғрисидаги битим, саноатда фан ва техникани бошқариш соҳасидаги ҳамкорлик қилиш ҳақидаги ва фан-техника информацияси соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги, маданий ҳамкорлик ҳақидаги протоколлар имзоланди, ядро энергиясидан фойдаланиш соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битим, асосан келишиб олинди.

Хабар қилишларича, Вашингтоннинг умидига кўра, Америка монополияларининг суқулиб кириши учун шароит яратадиган бошқа битимлар тузиш ҳақида музокаралар олиб борилмоқда. Рейган айтганидек, «Хитойнинг жуда катта коммерция бозорига АҚШнинг таъсирини кенгайтириш» бу визитнинг асосий мақсадларидан бири эди. Шу муносабат билан президент Хитой раҳбарларининг «Ғарб учун ўз эшикларини кенгроқ очиб қўйиш» тўғрисидаги қарорини алоҳида табриклади.

Рейганнинг визити давомида Хитойга Америка қуролини сотиш масалалари муҳокама қилинганлиги тўғрисидаги хабар эътиборни ўзига тортди. Давлат секретари Шульцнинг айтишича, қурол-яроғ сотиш тўғрисидаги музокаралар «тез суръатлар билан олға силжимоқда». Бу соҳадаги конкрет масалаларни келишиб олиш учун шу йилнинг июнида ХХР мудофаа министри Чжан Айпин АҚШга боради.

Рейган каби Хитой раҳбарлари ҳам Америка президентининг визити якуни ҳақида гапирганда, «бу визит муваффақиятли ўтди, ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришга, дўстликни мустаҳкамлашга олиб келди», деб таъкидламоқдалар. Тўғри, Рейган маъмуриятининг жаҳон ишларидаги ошкора зўравонлик, гегемончилик йўли ҳатто Пекиннинг расмий доираларида ҳам бирмунча безовталик туғдирди. Шунинг учун ҳам Рейганнинг Пекиндаги ошкора нутқлари Хитой матбуотида эълон қилинган пайтда энг совуқ гаплари олиб ташланди, деб уқтирилмоқда жаҳон матбуотида.

Рейган Пекинда сўзлаган нутқларида халқаро кескинликни янада кучайтириш, СССР билан, бошқа социалистик мамлакатлар билан мухолифликни авж олдириш тўғрисида сафсата сотиб қилган даъватлари АҚШ сиёсатининг урушқоқлик мақсадларини тасдиқлаб турибди. Рейган империалистларча синфий позициялари ва манфаатларини, коммунизмга қарши, Советларга қарши «салб юриши»га дунёдаги ҳар қандай сиёсий кучларни тортишга интилаётганини, шу жумладан иқтисодий омиллар ва ваъдалардан фойдаланишини яширмади. Бу — хатарли йўлдир. Бу йўл тинчлик ва социализм манфаатларига, шу жумладан, Хитой халқининг манфаатларига ҳам зиддир.

(ТАСС).

ВСР ЧЕГАРАСИДА ИҒВОГАРЛИКЛАР

ХАНОЙ, 3 май. (ТАСС). Хитой томони кейинги кунларда Вьетнам Социалистик Республикаси билан чегарада яна бир қанча қуролли иғвогарликлар қилди, деб хабар беради Вьетнамнинг ВИА ахборот агентлиги.

28 апрелдан 1 майгача бўлган вақт ичида Хитой артиллерияси шимолдаги Лангшон, Хатуен ва Каобанг вилоятларининг кўпгина районларини шиддатли ўққа тутди. Хитой томони Хатуен вилояти территориясида жойлашган бир қанча тепаликларни ишғол қилишга уриниб кўрди. Мана шу қуролли ҳаракатлар натижасида катта моддий зарар етказилди, кўпгина уй-жойлар ва жамоат бинолари вайрон қилинди, тинч аҳоли орасида ўлганлар ва жароҳатланганлар бор.

Хитой қўшинлари 1—2 май давомида Хатуен вилоятидаги Йенминдан 15 километрча ғарби-шимолда ВСР территорияси ичкарисига 3 километрча ёриб кириб, бир қанча тепаликларни босиб олдилар. Хитойлар Хатуен вилоятидаги Хазянгадан 8 километрча ғарби-шимолда Вьетнам территориясига 2,5 километр ичкари кирдилар. Вьетнам қўмондонлигининг — хабар беришича, Хитой Вьетнам — Хитой чегарасига тўплар, шунингдек Хитой территориясининг ичкарисида жойлашган бир қанча армия корпусларининг айрим бўлинмаларини келтирмоқда. Хитой авиациясининг чегара бўйлаб разведка мақсадида қилаётган парвозлари тобора кўпаяётганлиги қайд этилмоқда.

Вьетнам томонининг маълумотларига кўра, Хитойнинг ҳозирги иғвогарлиги 1979 йилдан буён энг жиддийси бўлиб, Вьетнам территориясининг айрим участкаларини ва баланд тепаликларини босиб олишга қаратилгандир.

ВИА агентлиги Хитой маъмурлари ВСР билан чегарада ҳарбий бўлинмаларни тўплашни давом эттираётганлигини, мазкур районда кескинликни авж олдираётганлигини уқтиради. Бу эса республиканинг суверенитети ва территориал бутунлигига, чегара вилояти аҳолисининг хавфсизлигига таҳдид солади.

«Куан Дой Нян Зан» газетаси ўзининг бош мақоласида Пекиннинг янги хатарли иғвогарликлари ВСРни заифлаштиришга, жануби-шарқий Осиёда кескинликни кучайтиришга қаратилган ҳар томонлама қўпорувчилик ҳаракатларининг таркибий қисмидир, деб таъкидлайди. Мамлакат қуролли кучлари, бутун Вьетнам халқи ҳушёрликни кучайтириб, жонажон диёрни пухта ҳимоя қилишга азму қарор берган, деб уқтиради газета.

БУГУН — СОВЕТ МАТБУОТИ КУНИ

ПАРТИЯНИНГ ҚУДРАТЛИ ҚУРОЛИ

ҲАҚИҚАТ ЖАРЧИСИ

Олтмиш йил узоқ муддат эмас. Аммо, бу муддат Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси тарихида мисли кўрилмаган тараққиёт даври, юксалиш йиллари бўлганлиги билан характерлидир. Ҳаётимизнинг ўзига хос солномаси бўлган матбуотимиз ҳам ана шу қисқа муддатда партиянинг ўткир ғоявий қуроли, ҳақиқат жарчиси сифатида камолот йўлини босиб ўтди.

Архив материаллари — йиллар ўз изини қолдирган сарғимтир газета саҳифаларига кўз ташлайман. Матбуотимиз эндигина оёққа туриб келаётган даврда нашр этилган газета ва журналларни варақлайман. Синфий кураш ниҳоятда кучайган оғир, мураккаб йиллар эди. Меҳнаткашлар большевиклар партияси чақириғига жавобан дастлабки коллектив хўжаликларга уюшмоқда эди. Барча матбуот органлари, қалдирғоч матбуотчилар ўзларини революция ишига сафарбар деб билдилар. Вақтли матбуотда революция иши илк ғалабалари тавсиф этилган, душманларга қарши нафрат билан суғорилган материалларга кенг ўрин бериларди. «Марғилон довул чалади», «Ҳонобод қузғунлари», «Мухбир Абдусодиқ қотиллари устидан суд», «Пахта Шўро жумҳурияти учун тилладан қиммат», «Биринчи дипломли агроном», «Ислоҳот гуллари»... Ушбу материалларни ўқисангиз, ўлкамиз қишлоқларининг ўша кунлардаги суронли ҳаёти кўз ўнгингизда ёрқин гавдаланади.

«Ислоҳот гуллари» мақоласи 1928 йилнинг 1 февралида «Қизил Ўзбекистон» газетасида босилиб чиққан эди. Унда Янгийўл район Шўралисой қишлоғида янги ўзлаштирилган минг десятина ерга сув чиқарилиб, 500 батрак уюшиб тузилган артел ишга тушганлиги, мактаб ва саводсизликни тугатиш курслари ташкил қилингани ҳикоя қилинди. Мақола шундай жумла билан тугаган эди: «Деҳқончиликда ҳам янги хўжаликларнинг ошиғи олчи. Улар моддий ёрдам, тракторлар, умуман керак асбоб-ускуналар билан таъмин этилгани натижасида ҳар десятинадан 95—100 пудлаб пахта ҳосили олинди. Яқин келажакда «Ислоҳот» номи билан аталмиш бу қишлоқ гуллаб-яшнайди». Ўша вақтда гоҳо иккиланиб юрган деҳқоннинг қалбида келажакка нисбатан умид учқунларини алангалата бошлаган бу сўзлар башорат бўлиб чиқди. «Ислоҳот»нинг издоши — Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз республикага довруғи кетган, экономикаси мустаҳкам хўжаликлардан бири бўлиб қолди.

Коллективлаштириш қизғин давом этаётган, хўжаликларни мустаҳкамлаш авж олдириб юборилган кезлар матбуот нашрларида «Колхозлар кўриги», «Гигант қадамлар», «СССРнинг пахта мустақиллиги учун», «Ишлаган тишлайди» умумий сарлавҳалар остида айни ҳаётдан олинган, эл эътиборига тушадиган ранг-баранг мақолалар берилди. Социалистик қурилишнинг бевосита олдинги маррасида матбуот хизматини кучайтириш мақсадида «Вагон-редакциялар», «Сайёр редакциялар» ташкил этилди.

Ҳеч эсимдан чиқмайди. 1933 йил эди. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Ёш ленинчи» газеталарининг вагон-редакцияси бир неча ой мобайнида Фарғона водийсида ва Мирзачўлда кичик ҳажмли кундалик газеталар чиқариб, қишлоқ меҳнаткашларининг пахтачиликни ривожлантириш йўлидаги курашини кенг ёритган эди. Газеталар бевосита катта объектлар устидан ҳам оталик қила бошладилар. «Қизил Ўзбекистон» газетаси редакцияси Чирчиқ химия комбинати қурилиши, «Ёш ленинчи» Тошкент тўқимачилик комбинати қурилишини изчил ёритиб бориш мажбуриятини олди. Республика газеталари редакциялари ўртасида қўшма сонлар, қўшма саҳифалар чиқариш ўттизинчи йиллардаёқ кенг тажриба қилина бошланди.

Журналистларнинг фаолияти учун шароит ниҳоятда оғир бўлган эди ўшанда. Редакция ходимлари колхоз-совхозларга яёв, гоҳо отаравааларда етиб боришар, материалларни зудлик билан редакцияга етказиб келиш оғир эди. Босмахонада босилган газеталарни тарқатишда ҳам журналистлар актив фаолият кўрсатишар, ўзлари билан газета таҳламларини олиб юришарди.

«Камбағал деҳқон» газетасида эълон қилинган суратлардан бири кўз ўнгимда ҳамон гавдаланиб турибди. Бундан қарийб 60 йил муқаддам қишлоққа юборилган ер ҳайдаш трактори атрофида деҳқонлар хурсандчилик ва бир оз таажжуб билан ҳайратда қотиб туришибди. Суратнинг остига: «Бу йил баҳорда далаларимизда 380 та трактор ишлайди»,— деб ёзиб қўйилган. Бугунги кунда бу рақам анча жўн туюлади кишига. Ўша вақтда қишлоққа трактор келишидан қалблари қувончга тўлган деҳқонлар хурсандчиликдан ўзларини қаерга қўйишларини билишмаган бўлса, газета саҳифаларида чигитни машинада экишга даъват этиб мақолалар эълон қилинган бўлса, бугунги кунда ҳар бир хўжалик ўнлаб тракторга, неча ўнлаб машина ва такомиллашган қишлоқ хўжалик механизмларига эга.

Республикамизни иқтисодий жиҳатдан юксалтириш, кўплаб саноат корхоналари қурилишининг бошланишини вақтли матбуот муносиб равишда қаршилади. Сайёр редакциялар Чирчикстрой қурилиши, Бекобод металлургия заводи, Фарғона тўқимачилик комбинатлари қурилишида фаол иш олиб борди. Кўчма редакцияларда Назир Сафаров, Зиннат Фатхуллин, Рустам Абдураҳмонов, Наби Юсуфий каби ишчан, малакали ва етук журналистлар сидқидилдан меҳнат қилдилар, социалистик жамият қуриш мактабида чиниқдилар.

Газета ва журналларнинг кенг тарқалиши ўша даврда халқ оммасининг саводи ва, умуман, кишиларнинг маданий савиясига боғлиқ эди, албатта. Шу боисдан вақтли матбуот нашрлари илгари анча кам нусхада чиқарилар эди. «Қизил Ўзбекистон», «Камбағал деҳқон», «Правда Востока» газеталари кўп деганда 40—50 минг нусхада босилган. Бу даврда миллионлаб меҳнаткашларни саводхон қилиш учун кураш муҳим аҳамият касб этди. Илмга чанқоқ кишилар учун газета-журналларда йирик ҳарфлар билан босилган материаллар, саҳифалар, қўшимча варақалар чиқариш тажрибаси кенг қўлланилган. Улуғ Ватан уруши йилларида эса вақтли матбуот мактабини ўтаган ўзбек қаламкашлари фронтда ўзбек тилида газеталар чиқаришда ғайрат ва матонат кўрсатдилар. Хасан Иззатий, Зебо Шамсуддинова, Обид Абдураҳмонов, Иброҳим Раҳим, Лутфулла Ҳамроев сингари ўнлаб адиб ва журналистларимиз фронт газеталарида муҳаррир ва журналист сифатида хизмат қилиб, оташин публицистик мақолалар, очерклар ва репортажлар ёздилар.

Айни кунларда республикамиз матбуоти Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракатини авж олдиришда муносиб ўрин тутмоқда. КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини бажаришга оммани сафарбар этишда у пропагандистлик, агитаторлик билан бирга ленинча ташкилотчилик фаолиятини муносиб равишда ўтамоқда. Ўн биринчи беш йиллик илғорлари, ташаббускор ишчи, бинокор ва пахтакорларни мадҳ этиш йўли билан кенг меҳнаткашларни улкан бунёдкорлик ишларига жалб этишда Коммунистик партиянинг жанговар ёрдамчиси, ўткир ғоявий қуроли сифатида ўз вазифасини муваффақиятли ўтаётир.

Тўлқин РУСТАМОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими.

БАЙРОҚДОР БОСМАХОНАДА

ИШ УНУМИНИ ОШИРИБ

Кейинги йилларда босмахонамизда ишлаб чиқариш самарадорлигини, матбуот нашрлари сифатини яхшилаш учун бир қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди. Янги техника, илғор технология жорий этилди. Ленин район «Ленин йўли», Марҳамат район «Оқ олтин» газеталарини чоп этиш офсет босма усулига ўтказилган.

Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, цехлараро социалистик мусобақани кучайтириш катта самара бермоқда. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг прогрессив усуллари жорий этилди. Натижада матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтирибгина қолмай, балки унинг сифатини ҳам кескин яхшилашга эришмоқдамиз. Кейинги уч йилда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми деярли 9 процент ошди. Меҳнат унумдорлиги планда белгиланганидан 1,4 процент кўтарилди.

Мана шу муваффақиятларимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва республика комсомоли Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Бу юксак мукофот матбаачиларимизни янада унумли меҳнатга руҳлантирди. Тўрт ойлик планни анча ошириб бажардик. Меҳнат унумдорлигини планга нисбатан 6 процент оширишга, маҳсулот таннархини 1,8 процентга камайтиришга эришдик. Социалистик мусобақада С. Мансурова, З. Усмонова, А. Раҳимов, Б. Айсақов, Т. Азимов, И. Ҳакимов сингари зарбдорларимиз, ҳарф териш цехининг Г. Губарева бригадаси ишчилари олдинда бормоқдалар.

Қ. АЙСАҚОВ,
Ленинск шаҳар босмахонасининг директори.

ЛАУРЕАТЛАРНИ ҚУТЛАЙМИЗ

ИЖОДИЙ КОНКУРСЛАРНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг секретариати 1983 йилда ўтказилган республика ижодий конкурсларининг якунларини чиқарди

Журналистика соҳасида ўтган йилги энг яхши ишлар конкурси юзасидан қуйидагиларга **пул мукофотлари берилиб, Ўзбекистон Журналистлар союзи мукофоти лауреати нишони ва дипломи топширилади:**

Орифжонов Наримон, «Ёш ленинчи» газета редакцияси пропаганда бўлимининг мудири — РСФСР Ноқоратупроқ зонасини ўзлаштириш қатнашчиларига бағишланган «Истиқболи нурафшон диёр» умумий сарлавҳа остида шу газетада эълон қилинган очерклар туркуми учун ва **Турсунов** Рафиқ Абдуқодирович, «Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг бўлим мудири — Тюмень областида ишлаётган ўзбекистонликлар тўғрисида «Тюмендан хатлар» умумий сарлавҳаси остида шу газетада ва «Ёшлик» журналида босилган очерклар учун;

— **Ботиров** Муродбек Қурбонович, Калинин район «Ленинчи» газетаси (Тошкент области) редакциясининг бўлим мудири — қишлоқда турмуш маданиятини ошириш проблемалари тўғрисида шу газетада эълон қилинган материаллар учун;

— **Ершов** Анатолий Андреевич, «Звезда Востока» журнали редакцияси публицистика ва очерк бўлимининг редактори — журналда босилган «Дўстлик шаҳри деб аташди», «Сифат калити», «Қитъалар учрашуви» публицистик материаллар учун;

— **Исмоилов** Жўлдас Баратбоевич, «Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» республика газетаси редакцияси бўлимининг мудири ва **Каримжонов** Комилжон, республика радиоси пропаганда Бош редакциясининг редактори — республика агросаноат комплекси қурилишлари ва меҳнатчилари тўғрисидаги материаллар ва радиоэшиттиришлар учун;

— **Норматов** Иброҳим, «Сирдарё ҳақиқати» область газета редакциясининг бўлим мудири — шу газетада босилган илғор ишчилар ҳақидаги очерклар учун;

— **Содиқова** Шаҳзода Жўраевна, Фарғона область радиокомитетининг редактори —радио орқали эшиттирилган аҳлоқий мавзулардаги репортажлар, очерклар ва лавҳалар учун.

Ўзбекистон телевидениесининг ўз мухбири **Зубков** Геннадий Степанович; республика «Ўқитувчилар газетаси» редакциясининг бўлим мудири **Иброҳимов** Ҳусан; «Ташкентская правда» область газетаси редакциясининг хатлар ва оммавий ишлар бўлими мудири **Кружилина** Ольга Фёдоровна, республика «Комсомолец Узбекистана» ёшлар газетаси редакциясининг бўлим мудири **Мухаметзянов** Рашит Фаатович; республика «Правда Востока» газетаси редакциясининг бўлим мудири **Нечипоренко** Валерий Петрович, Самарқанд область «Ленинский путь» газетаси редакциясининг бўлим мудири **Слухов** Фёдор Михайлович — матбуотда эълон қилинган, телевидение орқали кўрсатилган актуал мавзулардаги материаллар учун **Ўзбекистон Журналистлар союзининг дипломлари** билан мукофотландилар.

«Пахтакорнинг олтин қўллари» шиори остида дала меҳнатчиларининг социалистик мусобақасини энг яхши ёритганлик конкурси юзасидан республика «Правда Востока» газетаси редакцияси; республика радиоси қишлоқ хўжалиги бош редакцияси; «Кашкадарьинская правда», «Ленинский путь» (Самарқанд области), «Хоразм ҳақиқати» область газеталари редакциялари; «Тошкент оқшоми» —«Вечерний Ташкент» шаҳар газетаси редакцияси; Косонсой район «Ленинчи» газетаси редакцияси (Наманган области), Ўзбекистон район «Пахтакор» газетаси редакцияси (Фарғона области), Москва район «Янги ҳаёт» газетаси редакцияси (Андижон области) коллективларига Ўзбекистон Журналистлар союзининг пул мукофотлари ва дипломлари берилди.

«Совет Ўзбекистони», «Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда», «Комсомолец Узбекистана» республика газеталари; «Бухоро ҳақиқати», «Ленинское знамя» (Сурхондарё области), «Наманганская правда», «Тошкент ҳақиқати», «Ферганская правда» область газеталари; Комсомолобод район «Комсомолобод тонги» газетаси (Андижон области), Тўрақўрғон район «Машъал» газетаси (Наманган области), Наманган район «Учқун» газетаси редакцияларининг коллективлари пахтакорлар социалистик мусобақасини ёритишда актив қатнашганликлари учун Ўзбекистон Журналистлар союзининг дипломлари билан мукофотландилар.

Район, шаҳар ва кўп тиражли газета редакцияларида оммавий ишларни яхши йўлга қўйганлик учун М. И. Ульянова номидаги конкурс юзасидан Иштихон район «Колхоз ҳаёти» газета редакцияси (Самарқанд области) коллективига биринчи мукофот ва I даражали диплом; Задарё район «Коммунизм йўли» газета редакцияси (Наманган области), Пахтакор район «Пахтакор» газета редакцияси (Жиззах области) коллективларига иккинчи мукофот ва II даражали дипломлар; Ленин йўли район «Ленин йўли» газета редакцияси (Сурхондарё области), Шовот район «Совет пахтакори» газетаси редакцияси (Хоразм области), «Ташсельмашевец» кўп тиражли газета редакцияси коллективларига учинчи мукофот ва III даражали дипломлар берилди.

МАТБУОТ КУНИ ШАРАФИГА

Ўзбекистон жамоатчилиги Совет матбуоти кунини кенг нишонламоқда. 4 май куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш ана шу шонли санага бағишланди. Партия, совет ва жамоат ташкилотларининг намояндалари, газета ва журналлар телевидение ва радио, ахборот агентликлари, нашриёт ва полиграфия корхоналарининг ходимлари, ишчи ва деҳқон мухбирлар Навоий номли давлат академик Катта театрининг залига келдилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров очди.

«Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» газетасининг редактори И. Сулаймонов Совет матбуоти куни тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш иштирокчилари республика журналистлари,ноширлари ва матбаачилари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненко нутқларида баён этилган кўрсатма ва тавсияларда ўртага қўйилган вазифаларни шараф билан бажарадилар, деб ишонч билдирдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова иштирок этди.

(ЎзТАГ).

Бу йил 50 йиллик юбилейи нишонланадиган Ш. Рашидов номли Тошкент тўқимачилик комбинати «Тўқимачилар овози» кўп тиражли газетаси саҳифаларидан корхона тараққиёти ва истиқболи билан боғлиқ проблематик мақолалар тобора кўп ўрин олмоқда. Суратда (чапдан) газета редактори Наримон Турсунов жамоатчи мухбир, 2-фабрика йигирувчиси Шоира Тошматова ҳамда корректор Мамлакат Юсупова билан. Ўнгдаги суратда — Самарқанд область «Ленин йўли» газетаси ходимлари Ш. Хўжаев, А. Мухторов ва Ш. Нажмиддиновлар партия ветерани, жамоатчи мухбир Р. Шокирбеков (ўртада) билан суҳбатлашмоқдалар.

В. Молгачев ва В. Занько (ЎзТАГ) фотолари.

ҒОЛИБЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Республиканоширлари, матбаачилари ва китоб савдоси ходимлари ўзларининг профессионал байрамлари — Матбуот кунини зарбдор меҳнат билан кутиб олмоқдалар. Тошкентдаги «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг офсет босма фабрикаси, Фарғона областининг область газеталари бирлашган нашриёти ва босмахонаси, Қўқон китоб савдоси шаҳар бўлими биринчи квартал якунларига кўра, тармоқ меҳнаткашларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиблар деб топилди ва СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети ҳамда маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар.

(ЎзТАГ).

ТЎЛҚИНЛАРДА ҲАЁТ ЖИЛОСИ

«Тошкентдан гапирамиз!» Республикамиз радиосининг серқуёш ўлкамиз, бутун мамлакатимиз, кўпгина хорижий мамлакатларга берадиган эшиттиришлари худди шу сўзлар билан бошланади. У ўзбек радио журналистикасининг ўзига хос кириш сўзи, дебочаси бўлиб қолган. Шу боисдан тингловчи уни эшитиши биланоқ бутун вужуди билан бугунги кунимизнинг қайноқ нафаси, халқимизнинг эзгуликка тўла қалб даъватларини тинглашга чоғланади. Зеро, эфир тўлқинларида шаҳар ва қишлоқларимиз узра кенг таралаётган эшиттиришлар мазмун-эътибори билан меҳнаткашлар қалбига тобора чуқурроқ кириб бормоқда.

Меҳнат аҳлининг партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини бажаришдаги активлиги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш йўлидаги изланишлари радио тўлқинларида кенг акс этмоқда. Кўпсонли радио журналистлар ҳар бир янгилик, меҳнат муваффақияти, юз бераётган тарихий воқеаларни эл эътиборига етказиш, ҳал этилиши лозим бўлган масала ва муаммоларга муносабатларини билдиришда ишчанлик, маҳорат ва ҳозиржавоблик кўрсатмоқдалар.

Пропаганда бош редакцияси фаолияти кўлами анча кенг. Партия ҳаёти, совет турмуш тарзи, халқлар дўстлиги, турмуш маданияти каби долзарб мавзуларни ёритишда редакция ходимлари фаол иш олиб бормоқдалар. Бу ерда кун сайин турли йўналишлар бўйича эшиттиришлар тайёрланиб, тингловчилар эътиборига ҳавола этилмоқда. Редакция хоналари кишига корхона цехларини эслатади. Ҳамма ўз «ташвиши» билан банд. Кимдир тайёрланган эшиттиришни кўздан кечиради, кимдир шоша-пиша қаергадир қўнғироқ қилади, бошқа биров столга қадалганча «қоғоз қоралаётибди». Ён хонада машинкалар тиним-сиз чиқиллайди.

— Ҳозирги кунга ҳамқадам бўлиб, энг муҳим масалаларни илғаб олиш, унга журналист назари билан қарай билиш, ҳикоя қилиб бериш, асослаш керак, —дейди редакция бош редактори Шуҳрат Қосимов очиқ чеҳра билан саволимизга жавоб қайтарар экан. — Коллективимиз юбилей йилида меҳнаткашларнинг юксак диди ва савиясига мос эшиттиришлар тайёрлаб, кўпчилик ҳукмига ҳавола этиш учун бутун билим ва маҳоратини ишга солмоқда.

Айниқса, редакциянинг интернационал тарбияни кучайтириш, республикамизнинг тараққиёт босқичларини кўрсатиб беришга қаратилган, революцияда актив иштирок этган инқилоб чавандозлари ҳақидаги эшиттиришлари қизиқиш билан тингланмоқда. Ўз хизмат вазифаларини ғайрат ва иштиёқ билан ўтаётган журналистлардан Саидмурод Тиллахўжаев, Исоқжон Ғозиев, Роберт Меламед, Барно Ражабов, Ҳабибулла Абдураҳмоновлар тайёрлаётган «Улар биринчилардан эди» цикл эшиттиришларида ўлкамизнинг ёрқин келажаги учун курашган ажойиб кишилар ҳақида ҳикоя қилина бошланди. Программанинг дастлабки эшиттиришлари Ўзбекистон биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев, партия ветерани, 1917 йилда партия аъзоси Очил Бобожоновларга бағишланди. Ўзбекистонда инқилоб ғалабаси ишига муносиб ҳисса қўшган революционерлар П. Кобезев, С. Қосимхўжаев, М. Миршароповлар ҳақида алоҳида эшиттиришлар тайёрланмоқда. Редакция фашистлар Германияси устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаб «Ғолиблар» деб номланган эшиттиришни эфирга биринчилардан бўлиб чиқара бошлади. «Шонли 60 йил солномаси» эшиттиришида областларнинг тараққиётимиз жараёнида эришган улкан муваффақиятлари ҳақида мароқ билан ҳикоя қилинмоқда.

Ҳар бир кун журналист учун диққатга сазовор янгилик ва воқеаларга бой. Журналист ҳаёт тўлқинини қалбдан ҳис қилиши, унга ўз муносабатини оммабоп формада билдириши керак. Саноат ва транспорт бўлимининг журналистлари кейинги вақтда тайёрлаётган эшиттиришларида республикамизнинг тўнғич саноат корхоналари тарихи, ветеран ишчилар фаолиятига тез-тез мурожаат қиладиган бўлиб қолдилар. Меҳнаткашлар билдираётган фикр ва мулоҳазалар редакция ўтган йили ташкил этган «Мураббийлар» радио клуби, айниқса унда республикамизга таниқли ёзувчи, олим ва санъаткорларнинг чиқишлари кўпчиликка манзур бўлаётганини кўрсатмоқда. Эшиттиришда ёзувчи ва адабиётчилардан Одил Ёқубов, Иброҳим Раҳим, Иззат Султонов, Ўткир Ҳошимовлар ёшларга қарата мурожаат билан чиқишди. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги ходимлари учун эшиттиришлар редакцияси журналистларининг Озиқ-овқат программасини амалга ошириш, пахтакорлар жасоратини тараннум этиш борасидаги ишлари ҳам эътиборга сазовор.

— Айни куз палласи эди, — дейди радиоэшиттиришлар программаси бош редакциясининг бош директори Насиба Эргашева. — Далаларда иш қайнаган. Ҳамманинг нигоҳи пахтазорда. «Оқ олтин»имизнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун кураш кучайгандан кучайиб борарди. Музикали эшиттиришлар редакцияси журналистлари билан бир масала устида ўйланиб қолдик. Пахтакорларнинг ишига мадад бериб, руҳини енгиллаштирадиган, яхши кайфият бағишлайдиган эшиттириш тайёрланса айни муддао бўларди. Масала кўпчиликда қизиқиш уйғотди. Тортишувлар якунида фикр ойдинлашди. Кўпчиликнинг иродасини журналист Ҳакима Илҳомова бажо келтирди. «Қўшиқ усталари — пахта усталарига» радио эшиттириши эфирга йўлланма олди. Бевосита пахтакор хўжаликлар дала шийпонларида таниқли санъат усталари хонанда ва созандалар ҳамда пахта усталари иштирокида тайёрланган ранг-баранг программа ҳақида кўплаб илиқ гаплар эшитдик.

Бугина эмас, республика радиоси адабий-драматик эшиттиришлар бош редакциясининг Ўзбекистон ССР Журналистлар союзи мукофоти лауреатлари Ш. Юсупова, А. Носиров, шунингдек Э. Усмонов, Е. Самохвалова каби журналистлари Иттифоқимиз миқёсида танилиб бораётган шоир ва ёзувчилар ҳақида, уларнинг асарларини тарғиб этиш, тингловчиларни адабий мерос билан таништиришда эътиборга сазовор ишлар қилмоқдалар.

«Ёшлик», «Машъал» радиостанциялари, болалар ва ўсмирлар учун эшиттиришлар бош редакцияси йўли билан тайёрланаётган программаларда ҳам материалларнинг юксак сифатли бўлишига эришилмоқда. Республика радиоси бир кеча-кундузда жами бўлиб 33 соатлик эшиттириш тайёрлаб, тингловчиларга тақдим этаётир.

Бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари сингари республикамиз меҳнат аҳли ҳам коммунистик жамият қуриш йўлида иш суръатини тобора жадаллаштирмоқда. Ўн биринчи беш йиллик ва унинг тўртинчи йили план топшириқларини барвақт адо этиш учун давом этаётган социалистик мусобақа кун сайин кенг қулоч ёймоқда. Республика радиоси журналистлари ана шу муҳим вазифани бажаришда доҳиймиз Ленин башорат қилиб айтганидек, «миллионлар митинги, қоғозсиз ва масофасиз газета» бўлган радио имкониятларидан самарали фойдаланиб, бу долзарб ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

С. МУҲИДДИНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми уй-жой-коммунал хўжалигида кўп йил самарали ишлаганликлари, 1983 йилги план ва социалистик мажбуриятларни бажаришда муваффақиятга эришганликлари учун Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлигига қарашли «Узводоканал» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Бобожонов** Эрнест Йўлдошевич; Қорақалпоғистон АССР республика ремонт-қурилиш трестининг Тахтакўпир 104-ремонт қурилиш участкаси ишчиси **Жекебоева** Саним; Тошкент шаҳар ижроия комитети меҳмонхона хўжалиги бошқармаси касаба союзлари бирлашган комитети раиси **Мирзаев** Тўра Исаевич; Сирдарё область Янгиер уй-жой хўжалиги трестининг ишчиси **Тўхтабоев** Баит; Фарғона область уй-жой-коммунал хўжалиги автомобиль йўллари механизациялашган базасининг ишчиси **Черентаева** Анна Дмитриевна ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган коммунал-маиший хизмат ходими»** фахрий унвони берди.

Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлиги корхоналари ва ташкилотлари ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳар хўжалиги ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада соғлиқни сақлашни ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун Фарғонадаги 1-шаҳар юқумли касалликлар касалхонасининг врачи ўртоқ Вера Петровна **Климовага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Нурота район комитетининг бўлим мудири ўртоқ Ислом **Имомовни** «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

МАРОҚЛИ УЧРАШУВЛАР

● Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётининг ижодий коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтмиш йиллиги олдидан «Ёзувчи, нашриёт ва китобхон» мавзуида ижодий учрашувлар ўтказа бошлади. Андижонда, область касаба союзлари уйида бўлиб ўтган учрашувда нашриёт директори, шоир Жуманиёз Жабборов китобхонлар олдида ҳисоб берди. Нашриётнинг бош редактори, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Муҳаммад Али, бош редактор ўринбосари, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ўткир Ҳошимов, шеърият бўлимининг мудири шоир Раззоқ Абдурашид китобхонлар билан мулоқотда бўлишди.

Учрашувда андижонлик шоирлардан Восит Саъдулла, Олимжон Холдор, Холдоржон Қуронбоев ва бошқалар қатнашдилар. Улар чоп этилаётган китоблар, уларнинг сифатини янада яхшилаш борасидаги таклиф ва мулоҳазаларини айтишди. Учрашув сўнггида мушоира ўтказилди.

«Ёшлик» мактаб-магазинида, Ленин районидаги «Правда Востока» колхозида, Андижон пахтачилик институтида ҳам шундай учрашувлар бўлиб ўтди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

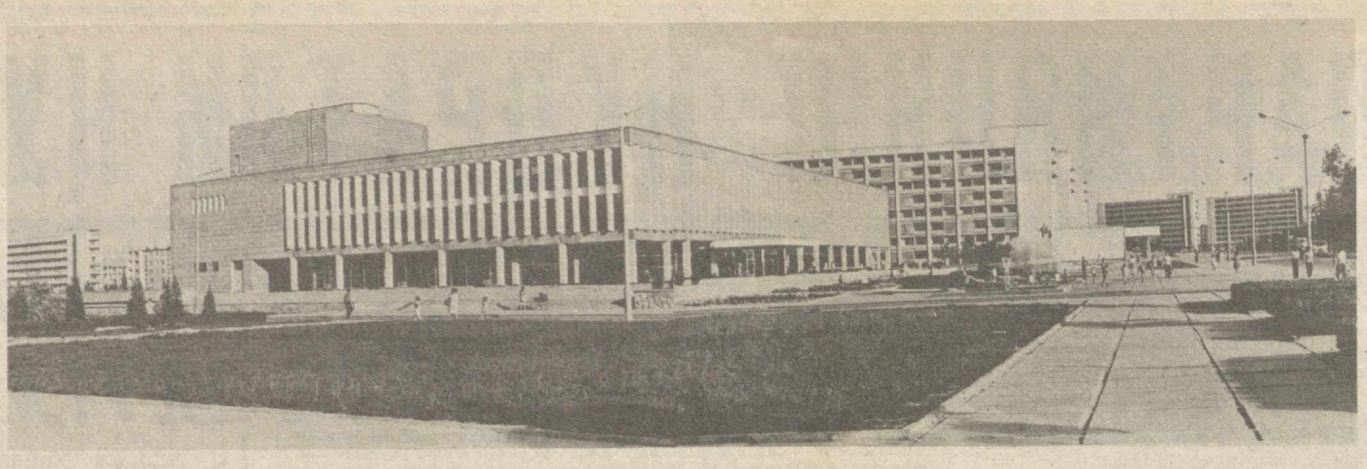

РЕСПУБЛИКАМИЗ ШАҲАРЛАРИ

Навоий рангли метали, минерал ўғитлари, цементи, электр энергияси билан машҳур. Область саноат маҳсулотлари элга манзур. Навоий шижоаткор, ташаббускор кишилари билан эса янада машҳур. Улар орасида ажойиб педагоглар, халқ меҳрини қозонаётган шифокорлар, санъаткорлар, меҳнат фронтига келиб қўшилаётган авангард ёшлар бор. Бу навқирон шаҳар бугунги кунда янада чирой очиб, яшнамоқда. Шаҳар бағрида қад кўтараётган уй-жойлар, муҳташам олий ўқув юртлари корпуслари, боғча-яслилар, мактаблар ва турли иншоотлар сони тобора кўпайиб бораётир. Серфайз кўчалари, майдонлари, проспектларида сайр қилган кишининг баҳри-дили очилади.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига катта меҳнат зафарларидан гулдаста тайёрлаётган Навоий шаҳрининг келажаги янада порлоқ.

СУРАТДА: Навоий шаҳрининг марказий кўчаларидан бири.

В. Молгачев фотоси.

Яхшилар шарофати

ОДАМИЙЛИК УНУТИЛМАЙДИ

Бир кам саксонинчи баҳорни қаршилаётган қария — Охунжон ота Баратов ҳозир ҳам ўзи туғилиб ўсган Ёрмозорда, Фарғона шаҳрининг шундоққина биқинида жойлашган қишлоқда яшаб келади. Советлар даврида даврон суриб, пири бадавлат турмуш кечираётган бундай нуфузли отахону онахонлар, сон-саноқсиз. Муҳтарам отахоннинг сермазмун, ибратли умр саҳифаларидан бир варағи билан танишинг.

Гитлерчилар Германияси Ватанимизга бостириб кирганда мусиқачи Охунжон Баратов Фарғона филармониясида созанда бўлиб ишларди. Эр бошига иш тушса, этик билан сув кечар, деганларидек, Охунжон ҳам мамлакатимиз тақдири ҳал бўлаётган Сталинград остонасида урушга кирди.

У Волга бўйидан Берлингача бўлган машаққатли йўлни босиб ўтди. Совет давлат чегараси тиклангач, қардош Польшани фашизм асоратидан халос этишда қатнашди.

Лекин жанг-у жадаллар билан босиб ўтилган узундан-узоқ йўл бағоят оғир бўлди. Охунжон қаерда бўлмасин, урушнинг қайси бир тор кўчасига кирмасин, ҳар ерда унга яхшилар ёр, мададкор бўлишди.

Ғалаба кунини Берлинда нишонлаган Охунжон жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун Қизил Юлдуз ордени ҳамда «Жасурлиги учун», «Варшавани озод қилгани учун», «Берлинни ишғол этгани учун» ва қатор бошқа медаллар билан мукофотланди. Олий Бош қўмондон унга олти марта ташаккурнома эълон қилди.

Сталинград фронтида оғир ярадор бўлиб сафдан чиқиб қолганида дўстлари уни Косключанский қишлоғида яшовчи Анна Афиногеновна Бюбишкина деган аёлнинг хонадонида қолдириб кетишган эди.

Охунжон учун она ўрнини босиб, то жароҳатлари битиб, оёққа тургунига қадар унинг атрофида парвона бўлган, ўлим домидан тортиб олган Анна хола, унинг қизи Варвара урушдан кейин ҳам Баратовлар оиласи билан хат ёзишиб туришарди. Бироқ нима сабабдандир, 1946 йилда алоқа узилиб қолди.

— Ўша келган хатлардан бири билан дадамни урушда тушган расмларини Волгоград область газетасига жўнатдим, — деб ҳикоя қилади фронтчининг кенжаси Муроджон. Агар бирортаси тириқ бўлса, хабар қилишармикан, деб ўйладим. Тез кунда шу газета редакциясининг ходими Давидовдан жавоб келди. Унда хатингиз газета саҳифасида яқин кунларда босилиб чиқади, деб айтилганди. Орадан бир-икки ой ўтгач, Иван Фирсов деган одам бизга хат йўллаб: «Ўша аёлни ва унинг қизини танийман, тез орада улардан хабар топиб, сизларга ёзиб юбораман», дебди. Ҳақиқатан ҳам кўп ўтмай бу одам кекса аёл қизи билан тирик эканлиги ва ҳозир улар Волгоград шаҳридаги Вешнин кўчасида истиқомат қилиб турганликларини ҳамда газетани олиб бориб уларга кўрсатгани ҳақида ёзибди.

Мана шундай олижаноб инсонлар туфайли биз аёлларни топишга муваффақ бўлдик. Яна алоқаларимиз тикланди.

1982 йилда эса дадам Волгоградга бориб, ўзининг ҳаётини сақлаб қолган ана шундай ажойиб инсонлар билан учрашдилар. Ҳозир Анна Афиногеновна ҳаёт, ёшлари 96 да; тетик. Қизи Варвара Петровна эса 63 ёшда. Шундан бери биз доим улар билан алоқадамиз, ҳар байрам табриклаб, совға-саломлар юбориб турамиз...

Анна хола сингари қалби пок одамлар уруш даврида Охунжон Баратовга ўхшаган минглаб жангчиларнинг дардига шифо бериб, уларга ёрдам қўлини чўзганлар. Улар олдида бош эгиб, таъзим қиламиз.

Ҳ. ТОЖИБОЕВ.

БЕБАҲО МЕРОС

В. И. Ленин номидаги Хоразм давлат педагогика институтида доҳий туғилган куннинг 114 йиллигига бағишланган анъанавий ҳафталик ташкилий жиҳатдан зўр уюшқоқлик билан юксак савияда ўтди. Ҳафталик давомида бўлажак педагоглар билан ленинча синовлар ўтказилди.

Келгуси йили ўзининг 50 йиллигини нишонлайдиган бу педагогика институтини битириб чиққанлар сони 10 минг кишидан ошиб кетди. Инсон қалбининг меъморлари бўлган бу ўқитувчи-мураббийлар Хоразм области, қўшни Қорақалпоғистон АССР ва қардош Туркманистон ССР меҳнаткашлари фарзандларига таълим-тарбия беришдек олижаноб ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Суратда: институт КПСС тарихи кафедрасининг доценти А. В. Юмангулова «Ленинча яшаймиз» тўгараги қатнашчиси студент Светлана Машарипова билан машғулот пайтида.

Қ. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

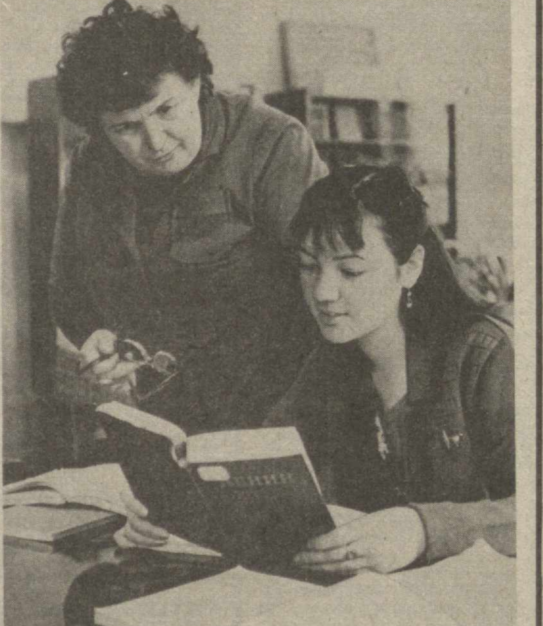

ЯНГИЛИКЛАР

Хўрандалар учун

Катта ўзбек тракти ёқасида, Термиз отчопари ёнидаги Кафтархона қишлоғи четида ўзига хос миллий архитектура ансамбли асосида қурилган «Шабада» кафе-чойхонаси ишга тушди. Бу ерда тайёрланаётган миллий таомлар, чой ва чанқоқбосди ичимликлар йўловчилар ва хўрандаларга ғоят манзур бўлмоқда.

Кафе-чойхонада бир йўла 150 хўранда овқатланади. Банкет зали эса 40—50 кишини сиғдира олади. Бино атрофлари кўркамлаштирилиб, гулзорлар барпо этилган, ёзда йўловчиларнинг дам олишлари учун қулай шароитлар яратиш мақсадида чор-атрофда кичик ҳовузчалар ва фавворалар бунёд этилмоқда. Бу қурилишни «Облколхозстрой» трестига қарашли 124-колхозлараро механизациялашган кўчма колонна қурувчилари бунёд этдилар. Объект муддатидан олдин ишга туширилди. Бунда Б. Қаршиев ва У. Давлатовлар бошлиқ қурувчилар бригадаларининг ҳиссалари катта бўлди.

Кончилар посёлкаси

Ош тузининг битмас-туганмас бойликлари ястаниб ётган Хўжаикорда бундан атиги икки йил муқаддам туз қазиб олиш ишлари саноат асосида бошланган эди.

Ўша пайтларда сой ва адирлардан иборат бўлган бу жойларда қисқа вақт ичида кончиларнинг кўркам посёлкаси қад кўтарди. Кенг ва равон кўчалар, Ильич нурлари порлаб турган янги, замонавий бинолар, магазинлар, болалар муассасалари, мактаблар ва бошқа маданий-маиший объектлар Оқтош тоғи этагидаги бу яйдоқ далага шаҳар кўркини бериб, яшнатиб юборди.

Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли 11-қурилиш трестининг 14-ихтисослашган механизациялашган колоннаси коллективи бир йил мобайнида 300 квадрат метрдан зиёд уй-жой ва бошқа кўплаб маданий-маиший объектлар, ишлаб чиқариш корхона ва цехларини қуриб, фойдаланишга топширдилар. Бинокорлар ош тузини майдалайдиган ва сортларга ажратадиган йирик корхонани бунёд этиш ва ишга туширишда жуда катта ишларни бажардилар. Натижада бу корхона муддатидан олдин ишга туширилди ва тўла қувват билан ишлай бошлади.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ШАХМАТ КЛУБИ

Тарих фанлари кандидати, СССР спорт мастери М. МУҲИДДИНОВ бошқаради

ТОЖДОР «ВОРИСЛАР» ВА...

Ҳурматли редакция: Бу йил тож талабгорлари финал матчи ўйналди, энди унинг ғолиби билан жаҳон чемпиони А. Карпов ўртасида ҳал қилувчи баҳс бўлади.

Мени қизиқтираётган қуйидаги саволларга газета орқали жавоб берсангиз.

Мирпаёз ГИЯЗОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди. Тошкент.

— Халқаро шахмат федерациясининг бошлиғи ким, у қайси тартибда белгиланади ва бу ташкилотга ким маблағ ажратади?

— Халқаро шахмат федерацияси — ФИДЕ мустақил жаҳон ташкилоти бўлиб, у 1924 йили Парижда тузилган. Жаҳон миқёсидаги барча шахмат мусобақалари (эркаклар, аёллар, ўсмирлар ўртасида шахсий-команда биринчиликлари ва ҳоказо) ФИДЕ байроғи остида ўтказилади. Ҳозир 120 мамлакат миллий шахмат федерациялари ФИДЕга аъзо. ФИДЕ конгресслари йилига бир марта ўтказилади. Унинг раҳбар органлари, жумладан ФИДЕ президенти тўрт йил муддатга сайланади. Ҳар бир қитъадан биттадан вице-президент бор. Ҳозирги президент Флоренсио Кампоманес (Филиппин) ФИДЕнинг 1982 йил кузида Швейцарияда ўтказилган конгрессида сайланган. ФИДЕ ўзига аъзо бўлган мамлакатлар тўлайдиган взнос (миллий федерацияларнинг кучига қараб) ҳисобига яшайди. ФИДЕ — БМТнинг ЮНЕСКО ташкилотига аъзо.

— Тож талабгорларини аниқлаш ва жаҳон чемпионлигига қандай тартибда ўйин ўтказилади? Бир ўйинга қанча вақт берилади?

— Жаҳон чемпиони билан расмий суратда баҳс юритиш, яъни матч ўйнаш учун гроссмейстер кўплаб тўсиқларни енгиб ўтиши, «чиғириқлар»дан бутун чиқиши керак. Ўз мамлакати чемпионатидан зона турнирига, ундан зоналараро турнирга йўлланма олиши, кейин тож талабгорлари чорак, ярим финал ва финал ўйинларида ғолиб келиши лозим. Жаҳон чемпиони ана шу ягона талабгорнигина тан олади ва у билан курашга киради. Бинобарин, А. Карпов рақиби-ҳарифини кутмоқда. Бундай юксак даражадаги мусобақаларда иштирокчиларнинг ҳар бирига дастлабки 40 юриш учун икки ярим соатдан вақт берилади. Шунда ҳам ўйин тугамаса, кейинги ҳар 16 юришга яна бир соатдан вақт ажратилади.

— Совет шахматчиларининг, чунончи, жаҳон чемпиони А. Карповнинг маслаҳатчилари борми, улар ким-у, қачон ҳамфикр бўладилар?

— Спорт турлари бўйича мамлакат терма командаларининг тренер-устозлари мавжуд. Шахматда ҳам шундай. Эркаклар, аёллар, ёшлар, ўсмирлар терма командалари ўз тренерларига эга. Бундан ташқари жаҳон шахсий биринчиликларида қатнашувчи шахматчиларимиз ҳам ўз тренерлари, секундантларига эга. Масалан А. Карповга халқаро гроссмейстерлар И. Зайцев билан Ю. Балашовлар кўмаклашадилар. Жаҳон экс-чемпиони М. Таль 1978 (Багио) ва 1981 (Мерано) йиллардаги матчларда А. Карповнинг тренер консультанти (асосий тренерларга қўшимча тарзда) бўлди. Маслаҳат бериш йил бўйи давом этади. Лекин бевосита ўйин пайтида луқма ташлаш тугул, имо-ишорага, ҳатто ўйинчининг ёнига боришга ҳам рухсат берилмайди. Шахмат шуниси билан бошқа спорт турларидан тубдан фарқланади. Жанг ҳалол бўлиши керак.

— Жаҳон чемпиони қандай рағбатлантирилади?

— Жаҳон чемпионлигига эришган ва у билан матч ўйнаган (ютқазган бўлса ҳам) гроссмейстер уч йилда бир марта ва бир варакайига ФИДЕнинг пул мукофоти (бир неча минг доллар, лекин баъзилар ўйлаганидек ўн минглаб эмас) билан тақдирланади. Бундан ташқари улар мазкур мусобақанинг ташкилотчи мутасаддилари таъсис этган соврин фондини ҳам маълум нисбатда бўлашиб оладилар. Чемпионга махсус ойлик маош тўланмайди. Масалан А. Карпов асосий иш жойи — «Шахматное обозрение-64» журналининг бош редактори сифатида маош олади.

— Шахмат нотацияси — алифбесида нега лотин ҳарфлари ишлатилади, бу ким томонидан кашф этилган?

— Шахмат — бутун дунёда маълум ва машҳур ўйин. Унинг ёзуви барчага баробар ва осон тушунилиши учун (худди музика нотаси ёки медицинадагидек) шундай қилинган. Бундай алгебраик нотацияни биринчи марта асли сириялик шахматчи Ф. Стамма кашф қилган. Стамма XVIII асрнинг 20-йилларида она шаҳри Халаб (Алеппо)дан Лондонга кўчиб келиб, ташқи ишлар министрлигига таржимон бўлиб ишга киради. Унинг «Шахмат ўйини ҳақида тажриба» деган китоби 1737 йилда француз тилида, кейингиси эса бошқа номда 1745 йили инглиз тилида чоп этилади. Сўнгра у яна кўпгина тилларда нашр қилинган.

Ҳурматли редакция: «Дилором моти» ҳақида маълумот берсангиз.

Мирзамаҳмуд МУМИНОВ,
Ёзёвон районидаги «Правда» совхози.

— Шарти: оқлар бошлаб олти юришда қора шоҳни мот қилади. Яхшиси, бу йўлни ўзингиз топа қолинг. Бу вазият-ривоят қадим-қадимдан Шарқда, кейин Ғарбда маълум. Унинг ажиб тафсилоти билан қизиққанлар «Ёшлик» журналининг 1983 йил, 11-сонини ўқиб кўришлари мумкин.

Эслатма: Шатранж қоидасига кўра фил ҳозирги шахматдагидек узоққа эмас, диагонал бўйлаб, бир хона ташлаб иккинчисига юра олади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
Озиқ-овқат саноати министрлиги базасидаги
161-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-1985 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Конфетчи, қандолатчи, новвой, совутиш қурилмалари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича механик, нон ёпиш саноати машина ва ускуналарининг созловчилари, саноат ускуналарининг ремонтчи-слесарлари (нон заводлари учун).

Ўқиш муддати: ўрта маълумотлилар учун бир йил, 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 2 йил.

Билим юртига 8-синф ҳажмида маълумот билан қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, формали кийим-бош, яхши жиҳозланган ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар иш ҳақининг 33 проценти миқдорида пул мукофоти оладилар.

Ўрта маълумотли ўқувчиларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади.

Ўқиш вақти меҳнат стажига киради.

Билим юрти қошида кечки мактаб, турли спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик ва бошқа тўгараклар ишлаб турибди.

Билим юрти битирувчиларига ихтисоси бўйича 3—4 разряд берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртига юбориладилар.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома ёки аттестат, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида).

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Гете кўчаси, 52—уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари институти», 21, 49-автобусларнинг «2-нон заводи», 8, 48, 30, 72, 121-автобуслар, 3, 23, 29, 6-трамвайларнинг «Фонтанная кўчаси» бекатлари).

ЎЗБЕКИСТОН ЭКСПЕРТИЗА ВА ИНВАЛИДЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҚОБИЛИЯТИНИ ҚАЙТА ТИКЛАШ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Клиник-эксперт бўлими раҳбари (медицина фанлари доктори, хирург ёки терапевт);
катта илмий ходимлар (3 ўрин-медицина фанлари кандидатлари, хирурглар, терапевтлар, меҳнат физиологлари).

КОНКУРС МУДДАТИ — 18 майгача.

Мурожаат учун адрес: 700052, Тошкент шаҳри, Механическая кўчаси, 5-«а» уй.

●

Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитетининг ИЧКИ СУВ ҲАВЗАЛАРИ БАЛИҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Лаборатория мудирлари: генетика, селекция ва наслчилик иши; кўлларни, сув омборларини балиқ хўжалиги учун ўзлаштириш ва балиқ тутишни прогнозлаштириш (биология фанлари кандидати).

КОНКУРС МУДДАТИ — 18 МАЙГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 21-«а» уй.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра ассистенти: темир йўлларни қуриш;
илмий-тадқиқот лабораторияси бўйича катта илмий ходимлар: машинашунослик ва машина деталлари (2 ўрин).

Конкурс муддати — 29 майгача.

Ариза ва ҳужжатлар институт ректори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Тошкент шаҳри, Оборонная кўчаси, 1-уй.

●

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
7 МАЙ СОАТ 19.00 да
СССР биринчилиги учун
«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ТОРПЕДО» (Москва)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
ФУТБОЛ

Олдиндан билет сотиш кассалари ишламоқда.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
ПЕДИАТРИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
педиатрия ихтисоси бўйича (4 ўрин)
КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700046, Тошкент шаҳри, 2-Чимбой кўчаси, Талант проезди, 3-уй.

●

Халқлар Дўстлиги орденли Абу Райҳон Беруний номидаги
ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМИНИНГ
СИРТҚИ ҚУРИЛИШ ФАКУЛЬТЕТИ
1983-1984 ўқув йилида ҳамма ихтисослар бўйича IV ва V курс студентлари учун 25 МАЙДАН 25 ИЮНГАЧА
ёзги лаборатория-имтиҳон сессиясини
ЎТКАЗАДИ

●

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
19 май соат 15.00 дан бошлаб
ИНСТИТУТНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ
Институт адреси: Олмазор кўчаси, 183-уй.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари ҳамда математика факультети коллективи математика ўқитиш методикаси кафедрасининг катта ўқитувчиси В. Икромовага онаси

Рихсинисо ИКРОМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университети ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари ҳамда физика факультети коллективи физика-математика фанлари кандидати А. С. Раҳматовга онаси

Кимёхон РАҲМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 МАЙ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — АБВГДейка. 10.05 — Спортлото. 10.15 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 10.45 — В. Моцарт. Уч вальс. 10.55 — Оила ва мактаб. 11.25 — Бугун — Матбуот куни. 11.55 — Ўртоқ қўшиқ. 13.00 — Телефильм. 13.30 — Ғолиблар. Фронтдош дўстлар клуби 15.05 — Дунё воқеалари. 15.20 — Шимол дайдилари. Бадиий фильм. 16.35 — Концерт. 17.35 — Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати. 18.05 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 19.05 — Мультфильмлар. 19.30 — Чин қалбдан. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.20 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.35 — Тонгги почта. 10.05 — Телефильм. 10.55 — Саёҳатчилар клуби. 11.55 — Телефильм. 12.45 — Қувноқ стартлар. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Ленинград телестудиясининг программаси. 15.35 — Ойдин соната. Фильм-спектакль. 17.55 — Концерт. 18.10 — Халқаро обзор. 18.30 — Телефильм. 19.25 — Фильм-концерт. 20.50 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 21.30 — Время. 22.05 — Кулиб боқ. Бадиий фильм. 2-серия.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Журналистларга ро[illegible]лик билан. 11.00 — Бир [illegible]рга тенг йил. Бадиий фи[illegible]серия. 12.25 — Шахмат [illegible]. 12.55 — Ҳужжатли фильм. 14.30 — Замандас. 18.05 — Юлдузча. 18.45 — Санъат ғунчалари. 19.15 — Ноз-неъмат бунёдкори. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Матбуот кунига. Партиявий, халқчил. 20.10 — Яллалар. Музикали фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Белорус вокзали. Бадиий фильм.

18.00 — 21.30 — Тожикистон телевидениесининг программаси.

6 МАЙ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Концерт. 10.10 — Телефильм. 10.25 — Будильник. 10.55 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.55 — Здоровье. 12.40 — Тонгги почта. 13.10 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 13.20 — Қишлоқ янгиликлари. 14.20 — Музикали киоск. 14.50 — Аччиқ данак. Бадиий фильм. 15.55 — В. И. Ленин — журналист ва редактор. 16.35 — Фильм-спектакль. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Мультфильм. 19.30 — Ветеранлар, Сизлар учун. 20.30 — Саёҳатчилар клуби. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё ва ёшлар. 22.40 — Концерт. 23.25 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 10.10 — Рус тили. 10.40 — Концерт. 11.20 — Пионерия 11.30 — Прикарпатье садолари. 12.15 — Мангуликка айланган лаҳзалар. 12.45 — Ҳужжатли фильм. 13.10 — Излар қолади. Телеспектакль. 15.00 — Телевизион кўрик-конкурс. 15.10 — Ҳужжатли фильмлар. 15.45 — Концерт. 16.15 — Телефильмлар. 17.00 — Ф. Шопен. Фа минор фантазияси. 17.15 — Стадион ҳамма учун. 17.45 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.15 — Илмий-оммабоп фильм. 18.45 — Адабий ўқиш. 19.00 — Рус Давлат музейи. Рус пейзажи. 19.30 — Бонивур қалби. Бадиий фильм. 3-серия. 20.45 — Машҳур совет ижрочилари — Ленин мукофотининг лауреатлари. Дирижёр Евгений Светланов. 3-кўрсатув. 21.30 — Время. 22.05 — Кулиб боқ. Бадиий фильм. 3-серия. 23.10 — Футбол Динамо (Москва) — Қайрат.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Бир умрга тенг йил. Бадиий фильм 2-серия. 11.35 — Радио кунига. Ёш радиоҳаваскорлар. 12.05 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Ҳужжатли фильм. 13.50 — Адабий композиция. 14.10 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун. 14.45 — Реклама. 18.05 — Инсон болаликдан бошланади. 19.00 — Адабий театр. З. Обидов. Матонат. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳинд кинофильмларидан куйлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Экранда — кинокомедия.

16.00 — 21.30 — Фрунзе кўрсатувлари.

РАДИО

5 МАЙ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Замон нашъаси. Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Дугоналар. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Матбуот ходимлари, Сизлар учун. 14.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш. 17.00 — Матбуот ходимларининг талабларига биноан концерт. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Бизнинг физкультура беш йиллигимиз. 19.25 — Ёшлик. 20.15 — К. Маркс ва Ф. Энгельс музейида. 20.50 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 21.00 — Тошкент, Ленин проспекти, 41. 21.20 — Шанба оқшомида. 20.30 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси дуторчи қизлар ансамблининг концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 07219. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 104. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12